Štev. 127 Posamezna številka 20 stotink V Trstu, v soboto 5. junija 1920 Posamezna številka 20 stotink Letnik XLV

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto ob 4 popoldne. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 16.— in celo leto L 30.—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*). — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 40 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov *mm* po L 2. Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2. — Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratini oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20

O Trumbićevih izjavah.

V četrkovem izdanju smo priobčili izjave ministra za vnanje stvari Trumbića o »vnanji politični situaciji Jugoslavije«, kakor jih je sporočil graški »Tagesposti« njen dopisnik iz Belgrada. Podali smo jih z vso potrebno rezervo, naglašujoč, da jih ne moremo kontrolirati glede na njihovo točnost.

No, mislimo si, da so bile te izjave točno podane in dodajmo nekoliko pripomb, zlasti zato, ker te izjave Trumbićeve marsikateremu našincev — niso ugajale! Pravijo, da zvene veliko preoptimistično, da se Trumbić preveč udaja krivi veri, ko pričakuje — z ozirom na pogajanja med Italijani in Jugosloveni — za rešitev jadranskega vprašanja — na obeh straneh iste blage volje za dosego pravičnega in za obe strani zadovoljivega sporazuma. Preveč, da Trumbić zaupa Nittiju in pa dejstvu, da so v zbornici pritrjevali izjavam tega poslednjega. Tudi izjava Trumbića, da ostane Jugoslavija **brez vsakih ozirov** zvesta politiki mirovnih pogodeb, ni pogodu marsikateremu našincu.

Tudi nam se zdi, da izjave Trumbićeve zvene preoptimistično. Samo bi opozorili na dejstvo, da je Trumbić govoril kakor — diplomat. Ali, da se prav razumemo! Sedanji minister Jugoslavije za vnanje stvari je gotovo sodoben, modern, demokratičen politik in državnik in delali bi mu veliko krivico, če bi ga smatrali za učenca stare diplomatske šole, pristaša nesrečne tajne kabinetne samovoljne diplomacije. Tudi ne bi mogli pritrditi domnevi, da mu je — kakor diplomatom stare šole — Bog dal govora le za to, da prikriva svoje misli in namere.

Ali na koncu konca je vendar-le diplomat v tem smislu, da je vezan na previdnost, da vestno in previdno izbira in tehta besede, da ne meče nepremišljeno in prenagljeno svojih kart na mizo. Trumbić je dajal izraza svoji veri v pošteno voljo tudi na drugi strani morda zato, da ne bi mu mogli pozneje očitati, da je nepremišljeno kvaril dobre dispozicije na drugi strani, ter mu nalagati krivde na morebitnem nevspehu pogajanj. Nočemo trditi, ali vsekako ni izključeno, da izjav Trumbićevih ni narekovalo toliko uverjenje kolikor previdnost. S tega gledišča treba presojati izjave Trumbićeve. In če hočemo to, potem moramo tudi mi slediti zapovedi previdnosti in ne smemo nagliti in s svojo sodbo ali obsodbo prehitevati bodoča pogajanja. Se le potem, ko bo stvar dovršena, ko bo znano, kar dozore pogajanja; ko bomo vedeli, koliko in in v čem je odnehal, oziroma, kaj je opustil in zanemaril: še-le potem bo čas — sodbe!

Pismo italijanskemu narodu.

Ugledna revija »Revue Yougoslave« je priobčila izpod peresa svojega glavnega urednika g. A. Arnautovića zelo sodobno pismo na naslov italijanskega naroda. Pismo se (v nekoliko skrajšanem prevodu) glasi tako-le:

»Italijanski narod! Čas je, da izpregovoriš ti in ne tisti, ki te vladajo. Mi Jugosloveni pričakujemo tvoje besede z veliko nepotrpežljivostjo. Ali oživi besedá slednjič vendar duh tvojih plemenitih poglavarjev, kakor Cavourja in Mazzinija?

Ti ne moreš in ne smeš več svoje in usode Evrope zaupati ljudem, ki zanikujejo ideje tvojih velikih prednikov. Vstani, o italijansko ljudstvo, in postani **ti!** Stresi s sebe duh bismarckovske vladavine, ki otežuje tvoje čine. Daj, naj triumfira v tebi latinska zavest, naslednica starih demokracij! Narod, ki si bil pred pol stoletja zastavonoša »Narodne Pogodbe« (Pacte National), zavzemi zopet v človečanstvu mesto, ki bi ga moral zavzemati. Apostoli napredka, rojeni pod lepim nebom tvoje dežele, o italijanski narod, so prerokovali, da pridejo srečni časi, ko bodo vsi narodi svobodni. Dosegli so, da se je v očeh potlačenih narodov začela svetiti sijajna podoba prihodnjega človečanstva, kjer ne bo več zatiranja. Govorili so drugim državam, da bodo umetne in nemoralne zveze razpuščene in da bodo vse države tvorile le veliko družino, v kateri bode imel vsak član enake pravice. Vabili so Grke, Romune, Čehe, Jugoslovene in veliko drugih, naj se spuntajo proti tiraniji in naj posnemajo napore Italije, da se zagotovi zmaga zakonu, kateri edini mora urediti svet: moralnemu zakonu, la legge Morale. In ravno v imenu teh resnic so tvoji slavni možje klicali nekdaj zatirance na splošno vstajo. V tem znamenju je hotela Italija izvojevati svoje popolno ujedinjenje; uedinjenje, ki je imelo služiti le miru in blagostanju človečanstva; ujedinjenje, ki se ni bilo smelo izroditi v despotsko moč, katere namen bi bilo podpiranje tega ali onega brutalnega egoizma; ujedinjenje, ki bi bilo moralo biti zvod skupne sreče sveta in ne sredstvo za zatiranje drugih narodov.

Italijanski narod! Mi Jugosloveni smo verjeli besedam prerokov tvojega »risogimenta« (prebujenja). In mislili smo tudi, da so jih bila nova italijanska pokoljenja potrdila na rimskem kongresu l. 1917. Žalibog, čini tvojih vladalcev in vojaških oblasti, o italijanski narod, diktatura onega D'Annunzija, katerega nisi še ubil radi one njegove himne na naslov strojnih pušk, in radi tega, ker je onečastil tvojo prosvetno misijo in tvoj človečanski apostolat: vse to nam daje misliti, da italijanskih src ne navdaja več mazzinianska tradicija. Si-li pozabil božanstveno ulogo, ki jo ima izpolniti tvoja država? Pojdimo italijanski narod, in čitajmo še enkrat, da ti boš mogel postati zopet **ti**, tiste svete, ki jih je zapustil Mazzini svojim naslednikom. Čitajmo jih na tvojem lepem jeziku, čitajmo jih glasno, zelo glasno, da bi glas velikega apostola nadvladal žvenket orožja, ki ga delajo tvoji junkerji, ki se niso ničesar naučili od petletnega klanja; in zvon o bratstvu narodov, ki ga je tako silno zvonil tvoj veliki in plemeniti prednik, naj zagluši imperijalistične govore tvojih vladalcev.«

Po tem naravnost veličanstvenem in poetičnem nagovoru nas vodi pisec od enega do drugega med najznačilnejšimi mesti v Mazzinijevih delih in ki se nanašajo v glavnem na idejo tega velikega Italijana o italijanski zunanji politiki. Znamenita je predvsem njegova ideologija v italijansko-jugoslovenskih odnošajih po našem osvobojenju in ujedinjenju. »Ko napoči oni skrajni čas potlačenih ljudstev, bi morala postati iztočna obal jadranskega morja naša operacijska baza za izdatno podpiranje naših novih zaveznikov.« Potem: Pri novih narodih, najdemo samo mi odkritosrčno prijateljstvo, ki bo vtemeljeno na našem prijateljstvu nasproti njim in na hvaležnosti za našo pomoč, ki jim jo bodo drugi odrekli.«

»Kako okrutna zanikanja — dostavlja člankar tem besedam Mazzinija — Jugosloveni niso zapuščeni od drugih narodov, ampak jih drugi branijo proti Italijanom, ki jih preganjajo, mesto da bi jim pomagali.

Italijanski narod, še je v tvoji moči, da preprečiš bodočo vojno, da preprečiš zločin, ki ga zamišljujejo proti tvojemu bratu Jugoslovenu. Napočil je skrajni čas, ko moraš izpregovoriti ti — pravi italijanski narod!!

Kako je prišlo v Rusiji do proletarske diktature?!

Kakor nekdaj, kadar smo hoteli govoriti o prejšnji caristični Rrsiji — in kako radi bi bili mnogo govorili, saj je bila to država velikega bratskega naroda, ki smo želeli videti v njej zastavonošo tolikomilijonske slovanske družine v Evropi — tako se nam tudi sedaj, ko ni več car glavar države, temveč sin iz naroda Lenjin, postavlja na pot zapreka v dejstvu, da Rusije in nje resničnih razmer in razvoja dogodkov v njej — ne poznamo! Kakor nam je nekdaj germanizatorični, slavofobski in vsak narodni polet z nasiljem zadržujoči avstrijski režim narinjal v šoli in v javnem življenju nemško vzgojo, nemški duh, nemško naziranje in nemško presojanje stvari, tako, da smo tudi tedaj, ko smo slovensko pisali, nemško mislili, ter nam je ta režim nadeval nemške naočnike, ko smo govorili o slovanskih stvareh in državah in torej tudi o Rusiji: isto tako nam tudi sedaj, ko bi hoteli govoriti o Rusiji, osvobojeni od carističnega samodržtva, nedostaja lastnih res naših, torej povsem zanesljivih virov! Priznajmo le: tudi današnje Rusije, nastale po velikem prevratu, mi ne poznamo!

Vemo le, kar nam pripovedujejo veliki evropski listi raznih narodov, zmagovalcev in premagancev v tej svetovni vojni. Zato tudi dogodkov, kakor se razvijajo od izbruha velike revolucije dalje, ne presojamo na podlagi dejstev, ki jih gledamo skozi lastne naočnike; marveč na podlagi poročil, ki jih ali, pišejo ljudje, ki tudi ne poznajo stvari kot očevidci, ali pa so to poročila preračunjeno tendencijozna, kakor je pač stališče napram novi Rusiji v tisti državi, ki jej služi poročevalec. Razumljivo je torej, da se tudi sodbe o ruskem boljševištvu, njegovem bistvu, in zlasti o namerah njegovih glavarjev gibljejo med dvema skrajnostima: za ene je boljševizem izrodek gospodstva željnih, sebičnih doktrinarjev, podjetje, ki naj mase usužnjuje volji malega števila ljudi; drugim pa se vidi boljševizem, diktatura proletarijata, edino možna in primerna metoda, edina oblika, ki more dovesti do preuredbe družbe v smeri socijalne pravičnosti, torej tudi do uresničenja ciljev, ki jih vsebuje oficijelni program socijalne demokracije. Temu dosledno vidimo na eni strani le nezgode in poraze boljševizma, na drugi pa le uspehe in zmage. Zato ima ruski boljševizem po zapadni Evropi proti sebi na eni strani vojsko sovražnikov in neizprosnih obsojevalcev, na drugi strani pa vrste pristašev in slaviteljev. Mi pa nimamo danes še — kakor že rečeno — nikake zanesljive podlage za **svojo** in pravilno sodbo.

Ali interesantno je, da ta razdvojenost v presojanju o ruskem boljševizmu, vlada tudi v vrstah socijalne demokracije. Eni blagoslavljajo drugi proklinjajo. To dejstvo ravno je bilo Otonu Bauerju, prvaku socijalne demokracije in bivšemu državnemu tajniku Nemške Avstrije, v povod, da je pod naslovom: »Boljševizem, ali socijalna demokracija« napisal posebno knjigo.

V podlago Bauerjevim razmotrivanjem je vprašanje, so-li metode ruske revolucije vznikle iz proletarske revolucije sploh, ali pa so le zahtevane od posebnih razmer v ruski družbi? Iz tega vprašanja pa izvaja drugo: je-li boljševizem res edina metoda vsake proletarske revolucije sploh; ali pa so te metode prilagodjene le posebnim ruskim razmeram, oziroma, se-li te metode dajajo porabljati tudi v drugih deželah? In Bauer prihaja do zaključka, da so metode ruskega boljševizma prikrojene primerno posebnim ruskim razmeram, da torej ne gre, da bi jih slepo posnemali tudi v drugih deželah! Pogoji za proletarski boj so v Rusiji povsem drugačni, nego so drugod.

Avtor uvažuje zgodovino ruskega poljedelstva od odprave robstva (l. 1861) dalje, ki pa ni odpravila značaja ruskega poljedelstva, marveč ga še poostrila, dokler ni prišla agrarna revolucija boljševikov, ki je odpravila velika posestva, državne domene in cerkvena premoženja, ter jih izročila poljedelskim odborom kmetov v upravo. Ali oblike in vsebine te predaje niso določili boljševiki, »**socijaliziranju**« **zemlje!** Zgodilo se je enovsled **česar ne more biti govora o kakem** stavno le to, da je fevdalna zemlja prešla v roke kmetov. Nastal je na deželi le meščanski lastninski red. Proletarijat je mogel priti do oblasti in jo vzdrževati le s tem, da je realna tla prepustil kmetom na vasi. Ruski kmet je zaveznik boljševikov le zato, ker vidi v vsaki protirevolucijonarni voiski, ki ogroža proletarsko republiko, nevarnost od strani prejšnjih gospodarjev, ki bi se hoteli zopet polastiti zemlje.

Vse drugačno je razmerje kmetstva v Srednji in zapadni Evropi, vsled česar so tudi bojevni pogoji proletarijata tu povsem drugačni. Sovjetsko gospodstvo je torej zavarovano od kmetov, ki jih je osvobodilo. **Ravno zato pa mora diktatura proletarijata pred vasjo odnehati! Vsi poizkusi, da bi se komuna vstalila tudi na vasi, so se izjalovili!** Ali — kakor pravi Bauer izrecno — **boljševizem je moral pred kmeti — kapitulirati!** Boljševiki so bili obnemogli nasproti »nememu, pasivnemu, ali žilavemu odporu mase delavstva!« Kmetje so se uprli nasilnim rekvizicijam živil in kmet je sadil toliko, kolikor je potreboval zase! Neredko pa so se kmetje tudi dejanski uprli rekvizicijskim poveljstvom. Boljševiki so morali odnehati od ofenzive proti kmetom! To da je priposnal tudi Lenjin sam na sovjetskem kongresu v marcu l. 1919. Rekel je: »Problem ni v razlastitvi srednjih kmetov ampak v tem da začnemo s posebnostmi kmetskega življenja ter da se učimo od kmetov metod prehoda k boljšemu socijalnemu redu; ne pa, da bi jim hoteli zapovedati. In Lenjin je priznal: **V tem pogledu smo mnogo grešili!**

Bauer pravi dalje: »Sovjetsko gospodstvo sloni na tem, da ne nadieguje kmetov, torej ogromne mase ruskega naroda, ker le tako se kmet ne bo brigal, kaj dela sovjetska oblast po mestih. Na pozorišču zgodovine ostajata tako le proletarijat in buržuazija.«

S tem v skladu je dejstvo, da sovjetska ustava skrbno izključa kmete od političnega vpliva. Temu primeren je »čudno zapleteni« volilni red v vseruski sovjetski kongres, ki daje mestnim svetom prednosti pred vaškimi. Prvi volijo svoje zastopnike za vseruski sovjetski kongres direktno in imajo celo pluralno volilno pravico. Vzlic temu pa bi mogli kmetje, ob svojem velikem številnem pretežju, nadvladovati v sovjetskem kongresu in bi moglo priti do diktature kmeta. O tem pa ni nikakega govora, ker v mužiku ni nobene sledi svetovnega naziranja, ne glede vnanje, ne notranje poltike. Masa ruskega kmeta ni politično organizirana in ni izšolana. Se tudi ne zanima. Indirektna volilna pravica, ki jo daje boljševiška ustava kmetom, omogoča, da politično aktivne manjšine na deželi nadvladujejo ves volilni čin!! Tako se neokretna, politično nezainteresirana, malo aktivna masa kmetov izključa iz zastopstev ter se zagotavlja vodstvo industrijalnemu, oziroma najagilnejšim plastem mestnega proletarijata.

Pri tem je še uvaževati »da je vsaka večja, proti vladajoči stranki naperjena agitacija v kmečkih masah skoro onemogočena.« Torej — teror.

In Bauer izjavlja odkrito: »Seveda je to možno le zato, ker ruski kmet ni sposoben, da bi porabljal pravice, ki mu jih daje ustava. Če bi ruski kmetje postali kulturni ljudje, ki bi se zanimali za splošno državno življenje istotako, kakor se meščani, in če bi znali izrabljati svoje državljanske pravice, kakor jih znajo industrijalni delavci, potem bi njihovo številno pretežje prišlo do polne veljave tudi v mejah sovjetske ustave; in ta bi se — ne da bi trebalo izpremeniti nienega nje paragrafov — izpremenila v instrument diktature kmetov.

Iz tega bi sledilo to, da je politična otopelost velike mase v Rusiji predpogoj za diktaturo proletarijata. Brez te otopelosti ne bi bila možna ta diktatura. Ali, kako vse drugače stoje stvari v ostali Evropi! Nikjer drugje niso dani taki pogoji za diktaturo proletarijata.

Mari ni v največji meri zanimiva ta knjiga socijalnega demokrata Otona Bauerja? Vsebuje ugotovitve in priznanja, ki morajo n. pr. na naše slovenske boljševike delovati kakor mrzel curek vode. In kako bi šele, če bi izvajali konkretnejše zaključke iz te zanimive knjige. Pa — saj bo že prilika za to.

Italijansko politiko v Tripolitaniji

označa »Lavoratore« za idijotsko in prokleto. Italijansko trikoloro so razobesili — prav — na monotonih zidinah Tripolisa ob nemem in srditem sovraštvu muselmanov. Generalisim Caneva je širokih rok prelival arabsko in — italijansko kri in s tem pripravljal položaj, ki je dovedel do strašnega upora leta 1915. Oh, če bi tripolitanski kastel mogel govoriti!! To je bilo še vse kaj drugega, nego beli teror na Madžarskem. Res je sicer, da so bili tudi Arabci včasih nasilni proti Italijanom; ali kje je bila glavna, ako ne edina krivda na tem? »Lavoratore« odgovarja: »Gotovo na strani tistih, ki so — ne poznajoč nobene muselmanske stvari — menili, da bodo mogli z vislicami, s palico in z gladom krotiti pleme, ki živi že stoletja v verskem fanatizmu, v misticizmu žrtvovanja za »sveto vojno«, ki se čuti srečno, ako trpi, da ne bi bilo prisiljeno prenašati vladavine »nevernika«. Da, da, vse, kar je žalostnega, je pisati na račun osrednje in lokalne vlade! Ministri za kolonije in generali-guvernerji so v prvi vrsti odgovorni za »kaos« v Libiji!« — Podavši nekoliko historijata od zasedbe dalje; ugotovivši, da je Tripolitanija danes zopet v polnem uporu; in obsojajoč **vsako** osvojevalno politiko, protestira »Lavoratore« proti taki politiki spletkarenja in zavlačevanja ter zaključuje: »In italijanski narod se mora — četudi iz drugih razlogov — pridružiti temu protestu proti taki peklenski in idijotski politiki, ki stane deželo na milijarde lir in krvi nje najboljše mladine. »Militarični pohod« je že prekoračil črto vsake človeške potrpežljivosti in je zato potrebno, v dolžnost, da se ji upremo z vsemi svojimi silami! V Afriko niti enega vinarja, niti enega vojaka več!«

O Jugoslaviji.

Greh jugoslovenske strankarske oligarhije — vse stranke so si v tem oziru enake — je velik. On je pravzaprav dvojen! 1. On kvari ugled Jugoslovenstva nasproti zunanjemu svetu in 2. se igra s politično potrpežljivostjo jugoslovenskega ljudstva in torej tudi z usodo Jugoslavije same. Da kvari ugled Jugoslovenstva nasproti zunanjemu svetu- imamo priložnost videti in čitati skoraj vsak dan in za kar ga je še, se ima Jugoslavija zahvaliti edino le dvema činiteljema: neminljivi slavi srbske armade na eni in — Wilsonu na drugi strani. Ko se je pred nekoliko tedni govorilo o francosko-jugoslovenski zvezi, so objavili jugoslovenske predloge in francoski odgovor s prigovori francoske vlade. Sicer je bilo vse skupaj zanikano, ali tudi ko bi bilo res, mislim, da ne bi mogla francoska vlada v nobenem slučaju drugače prigovarjati, kot je bilo pisano v njenem domnevnem in, kot rečeno, že zanikanem »odgovoru«. Francoska vlada je namreč vprašala jugoslovensko vlado, s kakšnimi sredstvi bi zajamčil Belgrad, da bodo spoštovali eventualno zvezno pogodbo tudi Hrvati in Slovenci! V navadni slovenščini pomeni to vprašanje, da mi poveš, kje ti je ustavna podlaga, na kateri me lahko prepričaš, da govoriš v imenu celega jugoslovenskega naroda, z eno besedo, kje ti je ustava, o Jugoslaviji!

Dalje sem rekel, da se oligarhija onstran premirne črte igra s politično potrpežljivostjo naroda in z usodo Jugoslavije. Ne samo to, temveč tudi izkorišča to potrpežljivost v egoistične namene. Vsi vemo, da ni bilo prekucijsko razpoloženje med narodi nikdar večje kot sedaj. Če se v Jugoslaviji ni zgodilo ničesar, je treba to pripisovati edino le zdravemu političnemu nagonu jugoslovenskih mas, katere takorekoč slutijo, da bi pomenil vsak prevrat gotovo smrt jugoslovenske pogodbe same. Ta »zdravi politični nagon« jugoslovenskih širokih slojev pa je znan omenjeni oligarhiji in radi tega je precej brez skrbi, kaj bo rekel narod. Toda v sedanji prekucijski dobi je vse mogoče, in ravno zato pa se lahko očita jugoslovenskim mogotcem, **da se igrajo tudi z usodo Jugoslavije!** Tudi eventuelna »koncentracijska vlada« ne bi ničesar izpremenila, kajti taka vla bi mogla imeti kako dobro posledico le za oligarhijo samo, ki bi se pomirila v svoji sredini.

Jugoslovenska pogodba je torej do sedaj in bo do ustave edini stvarni činitelj v sestavi Jugoslavije. Vse drugo kar je in kar se dela, bi moralo po vseh pravilih logike izhajati le iz ustave. Ker pa ato ni (največ radi tega, ker je nočejo), je vse kar se dela neizogibno nelogično in visi v zraku. Sedanja Jugoslavija je v resnici tako polna nelogičnosti na vseh koncih in krajih, da je zares pravi čudež, ako se ne zgodi nič neprijetnega. Tukaj hočem poudariti samo eno takšno nelogičnost, ki pa je zadosti kričeča, da se bo lahko vsak zložil z menoj in zakričal: To ni jugoslovenski! Tako ne delajo pravi Jugosloveni!

Po sedanji neustavni »ustavi« ima Jugoslavija osrednjo vlado v Belgradu in nekoliko pokrajinskih vlad, slovensko, hrvatsko, dalmatinsko, bosansko in črnogorsko. Vsaka med njimi se deli na nekoliko »poverjeništev«, a vse so odvisne od belgrajske državne vlade. V tej odvisnosti od državne vlade se seveda ne more videti nikaka nelogičnost. Toda ko si ogledamo natančno državno vlado in delovanje posameznih ministrstev v njej, tedaj ne more uiti pazljivemu očesu velikanska nelogičnost v kompetenci državne vlade. Nekatera ministrstva, n. pr. ministrstvo za notranje stvari za narodno prosveto in še neko, vršijo pravzaprav dvojno funkcijo, službo državnega ministrstva in obenem službo pokrajinskega poverjeništva za tiste dele Jugoslavije, kjer ni pokrajinskih vlad. To so pokrajine, ki so pripadale pred jugoslovensko pogodbo bivši Srbiji, h kateri so bila pridružena še neka nova ozemlja. Državna politična sestava sedanje Jugoslavije je torej takšna, da je treba razlikovati v njej dve veliki skupini in sicer: eno skupino s pokrajinskimi vladami, drugo brez pokrajinskih vlad. V prvem delu Jugoslavije vlada državna oblast posredno, v drugem neposredno in v prvem delu ima državna vlada samo atribut državne vlade, med tem ko ima v drugem delu Jugoslavije dva atributa: je državna in obenem pokrajinska vlada.

Ta nelogičnost in nedoslednost je tako očitna, dobiva človek vtisek, ko skrbno opazuje sedanjo jugoslovensko stavko, da je prva skupina nekako obvisela ob bivši Srbiji, ob katero se je kot bi se ulovila za nekak kavelj, ki jo je ujel in jo sedaj drži. Ko so v jugoslovenski pogodbi sklenili, da ostanejo pokrajinske vlade in ko je sprejela stara srbska vlada to načelo, bi se bilo moralo sprejeti to stališče za vso državo. To se pravi: morala bi se bila ustanoviti pokrajinska vlada tudi za Srbijo samo, tako, da bi danes obstajala v Belgradu dva različna organizma: državna vlada in poleg nje domača srbijanska vlada....

To se žalibog ni zgodilo, a jugoslovenski narod ni te nelogičnosti prav nič kriv. Kakor za vsa druga protislovja v sedanjem življenju Jugoslavije, tako je tudi za to odgovorna edino le jugoslovenska strankarska oligarhija.

Sedanji činitelji v Jugoslaviji so bili Jugosloveni samo enkrat, samo en hip, tedaj ko so proglasili jugoslovensko pogodbo. Vse pa, kar so potem delali in napravili, kaže, da so se kot bi skesali, kot bi se prestrašili svojega koraka ter so obstali na pol poti. To pa radi tega, ker ne znajo, si ne upajo ali pa nočejo postati dosledni Jugosloveni.

Te trditve mislim objasniti v drugem članku. Tukaj naj omenim samo to, da so ostale ugotovitve ne glede na osebno odgovornost tega ali onega dovoljen vzrok za vsakega Jugoslovena in prijatelja Jugoslavije sploh, da protestira proti tistim, ki zavlačujejo končno ustanovitev Jugoslavije in jim kliče: Odpovejte se, dajte Jugoslaviji mogočnost, da si da ustavo. Vsi pošteni in odkritosrčni Jugosloveni so pričakovali in pričakujejo od vas zares drugačnega dela, nego je to.

Tukaj se vsiljuje takorekoč samo od sebe še eno vprašanje, ki se ga moramo dotekniti, preden zaključimo. Marsikdo bo gotovo pomislil, da je takšno obsojanje sedanjih jugoslovenskih voditeljev preostro, in da se ni pri njem jemalo v obzir dejstvo, da je naloga omenjene jugoslovenske strankarske oligarhije neznansko težka radi nič manj težavnih razmer in na splošno motnih časov, kij ih preživlja ne samo Jugoslavija nego tudi ves ostali svet. In če jih že tako in tako nočeš opravičiti, mari ne velja tudi za politične grešnike načelo, ki se upošteva nasproti vsakovrstnim »prestopnikom« in ki pravi, da so »obtoženci« največkrat žrtve razmer, v katerih živijo? (Dalje prih.)

Razmere v Primorju.

»Slov. Narod« je priobčil ta-le članek:

Sedaj je dr. Tuma komunist. S tistim prepričanjem, s kakoršnim je bil narodnjak, naprednjak, pol-liberalec, pol-klerikalec, socijalni demokrat. Mož menjava svoja prepričanja in zanimivo ga je bilo včasih poslušati, ko je zjutraj ob osmi uri vcepljal temu ali onemu, kogar je pač dobil, svoje prepričanje; popoldne ob štirih pa je drugemu znancu prav isto prepričanje z vso gorečnostjo pobijal. Sedaj je komunist. Ko italijanska vlada začne ubijati komunizem, ga tudi pri dr. Tumi ne bo več. Sedaj ga italijanska vlada trpi med goriškimi Slovenci z izvestnimi nameni in dr. Tuma je oznanjevalec komunizma. Vlada ima svoje dopadajenje nad njim. Razmere so take, da ima mož svobodno pot med ljudstvo, drugim pa je zaprta, tako, da ni mogoče na nobenem shodu nastopiti proti njemu in pobiti njegova izvajanja. Komunisti kar naznanijo bližnji oblasti, da žele shod in oblast jim dovoli. Dr. Tuma pride, hvali Italijo, svobodo, ki jo daje in ki jo še obeta, potem pa začne udrihati po Jugoslaviji in nesramno izrabljati ponesrečeni komunistični puč v Ljubljani. Kriči, kar more, da tista Jugoslavija je dežela krutosti in krvi, tam morijo naše sodruge. Zato: dol z Jugoslavijo! Sram me je, da sem Slovenec! Svobode v Jugoslaviji ni in ako bi prišli mi pod njo, bi Furlanom usiljevala slovenske šole, kakor jih usiljuje štajerskim Nemcem. To je svoboda! Na nekem takem shodu je nekdo pripomnil: Kaj pa slovenske šole v Gorici, ki jih nam Italijani nočejo dati? Tu je dr. Tuma vzrojil in napadal slovensko inteligenco, češ, da je ona kriva, da jih ni, ker ne zna postopati previdno napram vladi in ker jej ni mar drugo, nego izžemanje ljudsva. Dr. Tuma obljublja kolonom, da bo vsa zemlja, katero obdelujejo, njihova; malim zadolženim kmetom, da odpadejo njihovi dolgovi; delavcem, da bodo oni gospodovali v deželi; vsem pa, da prinese komunizem v deželo največjo pravičnost. Prvotno se ni smatralo dr. Tumovih nastopov resno, ker moža pač pozna vsa dežela; ali, odkar je jasno, da draži in cepi Slovence po nalogu italijanske vlade, je postala stvar resna. Bati se je konfliktov med dr. Tumovimi nahujskanci in kmečkimi posestniki. Oni, ki poslušajo dr. Tumo, si že razdeljujejo posestva in lastijo zemljo: to bom imel jaz, to boš imel ti. Tekom par mesecev se izvrši socijalna revolucija in kolon in delavec bosta deležna zemlje. Tako napoveduje dr. Tuma, hoteč pripraviti nemire in spopade, ki bi jako prav prišli italijanski vladi, da bi mogla k tlom pritisniti goriške Slovence. Koloni nočejo več izvrševati svojega pogodbenega dela. Zato je bilo zadnji čas podanih sodniji s strani posestnikov mnogo odpovedi kolonskih pogodeb. Komunisti pravijo, da nobena teh odpovedi ne sme biti rešena povoljno za posestnika, kajti v slučaju jedne povoljne rešitve se upro vsi tisoči kolonov. V tem smislu organizira dr. Tuma s svojimi pomočniki kolone, ki jih je prevzel uporni duh, ki nočejo ničesar slišati o rešitvi kolonskega vprašanja, kadar pride dežela v normalnejše razmere, marveč se drže komunističnega nauka: kdor zemljo obdeluje, tistega je last. Zbog tega kmetijstvo med goriškimi Slovenci obilo trpi tam, kjer obstoji kolonstvo, drugodi pa istotako, ker ni dobiti delavcev za kmetijo. Vse dere drugam na osemurno delo, na cesto in v delavnice, po kmetijah pa manjka delavnih moči, pa čeprav se ponuja dobro plačilo. Osemurni delavnik, pravijo komunisti, in beže od tam, kjer ga ni. Na kmetiji ni mogoč, zatorej naj kmetijstvo propada; bodo toliko lažje ropotali po deželi Tuma in njegovi pajdaši.

Komunistično hujskanje bi moglo imeti strašne posledice. Abnormalne razmere v deželi dela italijanska vlada še abnormalnejše. V to abnormalnost tiče kakor nalašč dr. Tuma, ki je izboren izvajatelj želja vladnih mož, ki se hlinijo v obraz slovenskim voditeljem, za hrbtom pa delajo proti slovenskemu ljudstvu. Dr. Tuma bo žalostno zaključil svoje delovanje v Primorju. Vedno je bil v škodo goriškim Slovencem. Sedaj hodi ošabno po deželi kot emisar njihovih sovražnikov. Vlikar naj ga ne bo sram, da je Slovenec, kajti slovenstva ni več v njem, svoje slovenstvo je prodal Italijanom. Mislimo pa tudi, da pride med delavstvom sodni dan za dr. Tumo, kajti delavstvo pride že do izpoznanja, da je komunistično propovedovanje naperjeno zgolj proti Slovencem. Svoj čas pa nastopi tudi italijanska vlada proti komunizmu. In tedaj pride nad delavstvo novo trpljenje, za katero naj se lepo zahvali dru. Tumi!

Izjava Vesnićeve vlade.

Na 91. redni seji začasnega narodnega predstavništva, ki se je vršila 26. majnika pod predsedstvom dr. Ribarja, je prečital ministrski predsednik dr. Milenko Vesnić to le vladno izjavo:

»Gospodje člani začasnega Narodnega predstavništva! Vlada ima čast v tem trenutku

vsled visokega poverjenja krone predstaviti se vam in vsej naši državi in razviti program, ki mora biti izveden v najkrajšem času, ker to brezpogojno zahtevajo bistveni in imperativni interesi naše države. To vlado vodi prvi in gotovo edini cilj: izdelati za kraljevino SHS njen osnovni zakon, to je njeno ustavo, ter na ta način ustvariti pravno podlago za vsestranski razvoj blagostanja njenega in njenih državljanov in jim dati tako istočasno priliko, da na široki in trajni podlagi svobodno izrazijo svojo voljo o osnovni ureditvi naše skupne domovine. To odgovarja temeljnim željam kakor tudi žrtvam, katere je naš narod tako velikodušno pretrpel v strašni vojni skupno s svojimi plemenitimi zavezniki in sobojevniki za isto idejo: pravico in svobodo, kakor tudi svečani obljubi, ki jo je dal nosilec krone zgodovinskega dne 1. decembra 1918. — Zato hoče vlada takoj in odločno ustvariti podlago za našo novo ustavo, da jo predloži ustavotvorni skupščini, ko se sestane. Narodnemu predstavništvu je že bil predložen zakonski načrt o volitvah za ustavotvorno skupščino, kakor tudi zakonski predlog o ratifikaciji mirovne pogodbe z Avstrijo in Bolgarsko. Vlada vas bo v najkrajšem času prosila za odobrenje potrebnega kredita, ki ga potrebuje za pravilno finančno upravo do trenutka, ko bo redno Narodno predstavništvo moglo poslovati rednim potem. — Ker ves naš narod v vseh svojih slojih potrebuje jamstva za svoj mirni razvoj, smatra vlada za svojo neodložljivo dolžnost, da zagotovi red in mir v naši državi. — Moji tovariši in jaz gojimo nado, da bo začasno Narodno predstavništvo podpiralo naše namere in jih podkrepljalo s svojim zaupanjem, zlasti ker smo uverjeni, da smo v vseh temeljnih političnih vprašanjih izraz in predstavitelji ogromne narodove večine, ker po globokem prepričanju nas vseh to enotno želi in pričakuje ves naš narod in vse naše javno mnenje in ker vsi naši prijatelji in sosedje s pažnjo spremljajo naše delo. — V tem posebnem pogledu smatram za svojo dolžnost izjaviti, da bo današnja vlada, ko bo imela čas upravljati državne posle v mednarodnih odnošajih- sledila preiskušeni poti Srbije. Kakor doslej hočemo biti tudi nadalje verni zavezniki, iskreni prijatelji in spravljivi sosedje napram ostalim našim sosedom, verno čuvajoč s svojo krvjo svoja v stoletni borbi izvojevana prava in zavedajoč se svojih mednarodnih obveznosti. — Na tej podlagi, gospodje poslanci, mislimo delati in vztrajati ter se nadejamo, da ves ta naš program zadobi vaše odobrenje in požrtvovalno sodelovanje. Domovina nas vse pozivlje na veliko in resno delo. Verujemo, da se boste vsi odzvali temu pozivu.«

Ta vladna izjava je vzbudila živahno razpravo, ki se je zavlekla skozi dve seji začasnega Narodnega predstavništva. Kot prvi je kritiziral vladno izjavo poslanec Narodnega kluba Kerubin Šegović, ki je očital vladi, da ni rekla nič o jadranskem vprašanju, kar bo gotovo zelo slabo vplivalo na prebivalstvo zasedenega ozemlja. Poslanec socijalnodemokratskega kluba Korač je poudarjal, da mora o ustavi odločati ustavostvorna skupščina sama, a za sedaj je glavno, da se pride do volitev. Govornik je protestiral proti načinu, kako se vzpostavlja red v državi, četudi obsoja komuniste, ki »s svojim brezumnim delovanjem postajajo zavezniki reakcije«, ker je delavstvo doprineslo, kar je moglo za uedinjenje in ne zasluži, da se kaznuje z izjemnimi zakoni. V delavskih množicah se dviga reakcija proti komunizmu. Če so izjemni zakoni potrebni, potem so v prvi vrsti potrebni zoper tihotapce, verižnike in vojne dobičkarje. Govornik je obžaloval, da ni vlada ničesar izjavila o jadranskem vprašanju, kakor tudi ne o obnovi in prehrani dežele ter o agrarni reformi. Zahteval je, naj vlada zavzame odločno stališče nasproti madžarski vladavini in naj meje hermetično zapre.

Govoril je nato bivši minister Anton Kristan, ki se je omejil na kritiziranje notranjih razmer. Rekel je, da vlada ni prav nič poskrbela za povzdigo gospodarstva in protestiral proti temu, da se zapirajo nekatera podjetja, s čimer se povečuje brezposelnost. Vlada naj poskrbi, da si ljudje lahko pošteno služijo kruh, potem bo lahko narediti red. Treba je resničnega reda, ne pa zakonov o vzdrževanju reda. Govoril je o visokih cenah v Belgradu, ki niso v nikakršnem razmerju s cenami v ostalih delih Jugoslavije. Ko je govornik napadal Ljudsko stranko, ki da je zakrivila neljube dogodke v Ljubljani, je prišlo do burnega prizora med njim in poslancem Sušnikom.

Na prihodnji seji je opisal poslanec Biankini vso bedo, ki jo trpi jugoslovensko prebivalstvo na vsem zasedenem ozemlju, posebno pa v Dalmaciji, kjer italijanski vojaki zapirajo naše može in onečaščajo naše žene in dekleta, nakar je povzel besedo ministrski predsednik Vesnić. (Posnetek Vesnićeve izjave smo že objavili po poročilu rimske »Stefani«, smatramo pa vendar za umestno, da je prinesemo v popolni obliki. — Ured.)

Ministrski predsednik je govoril tako le:

Gospoda! Prosim Vas, ozirajte se na to, da nikakor ne bom mogel odgovoriti na vse, kar se je razpravljalo v tem parlamentu radi vladne izjave, gotovo se to tudi vam ne zdi potrebno, ker bi se diskusija o vladni izjavi preveč zavlekla in izzvala nova pojasnila, za katera sedaj ni mesta. Preden preidem na vprašanja, o katerih pojasnim stališče vlade, bom podal dve klavzuli. Mislim, da bom s tem podal naziranje vlade in naziranje četudi ne celokupnega, pa vendar velikega dela začasnega narodnega predstavništva samega. Prvo klavzulo podajam proti izrazom, ki so morda tudi nehote bili izrečeni, to je proti izrazu g. poslanca Popadiča. Gospoda, nikakor ne moremo pripustiti, da bi se v parlamentu delala kakršnakoli razlika v patriotizmu naših državljanov vsega našega kraljestva (Tako je, vrlo dobro), ker vemo, da ako je šumadinski kmet, po svojem geografskem položaju in tradiciji doprinesel gotove in nesporno največje žrtve za narodno uedinjenje, vemo tudi, da so od prve vstaje našega naroda leta 1784 sodelovali na enako patrijotični način naši bratje, ki so prihajali iz svojih krajev v našo domovino in s tem dopolnili to veliko skupno delo. (Tako je!) — Ravnotako podajam klavzulo proti izrazom in gotovim izjavam prečastitega in spoštovanega člana g. poslanca Biankinija. Vsi čutimo in z njim delimo trpljenje, ki ga morajo sedaj prenašati njegovi bližnji rojaki. V tem pogledu mislim, da med nami ni razlike. Naloga nas vseh je, da storimo vse, da se ta bol vsaj ublaži, ako se ne prekine popolnoma. Ako bi se bil prečastiti in spoštovani poslanec Biankini omejil na izražanje tega čuta, ki se morali mi vsi s svojo dušo zlagati z njim. Ali gospoda, spoštovani g. poslanec je pod vtisom razpoloženja šel dalje in privedel ne samo našo vlado, temveč obenem tudi začasno narodno predstavništvo in vso deželo v položaj, kakršnega nam on vsekakor ni želel in kakršnega nam on po svoji politični izkušnji ne more želeti. Mi ne smatramo svojih zaveznikov niti za »bivše«, niti za »propadle«. S temi zavezniki, s temi prijatelji smo se borili, z njimi smo bili skupaj, z njimi smo lili in mešali našo kri, samo z njimi smo mogli dovršiti naše veliko narodno uedinjenje, in samo z njimi nam bo mogoče dovršiti ono, kar je v tem oziru ostalo nepopolno. Ali, gospoda, da bomo to mogli in da bomo lahko računali na zaveznike, t. j. apelirali na njihovo sodelovanje, ne smemo nikdar zahtevati, da se osvobodimo svojih obvez, ki nam jih nalaga istočasno naš tovariški položaj. Mi smo dolžniki zaveznikov (Biankini vpraša: »Ali nam oni ničesar ne dolgujejo?«) Mi moramo, gospoda, kot trgovci voditi račun o tem dolgu in obveznosti. To smo delali dosedaj, pa bomo tudi v bodoče pa smo uverjeni, da bodo tudi naši zavezniki, kakor dosedaj, tako tudi v bodoče istotako nastopali proti nam. Nadejamo se celo, da bodo mogli storiti to v bodoče v večji meri, kakor dosedaj, ker se bodo tudi sami polagoma oprostili obvez, ker bodo v bodoče vedno bolj uvideli, kolika je stvar, za katero so se vsi borili in za katero se borimo pravično. Prva in resna opomba glede vladne izjave obstaja v tem, da se je stavilo vprašanje, zakaj vlada v svoji izjavi ni ničesar povedala o jadranskem vprašanju. To nam je očital i g. Šegvič in zelo spoštovani g. Biankini, kakor tudi, ako se ne motim g. Korač. Meni je, gospoda, drago, da se je vlada od raznih strani zložno očrnila. Upam pa, da mi bo ravno tako lahko dati odgovor in pojasnilo glede te očrnitve. Gospoda! V vladni izjavi se nismo dotaknili jadranskega vprašanja prvič vsled tega, ker je v tem trenotku v teku. Tega nismo storili iz taktičnih razlogov ter vsled tega ni bilo treba vedeti za to, kar so v Rimu delali prej, niti za to, kar delajo v Rimu danes. Smatramo za pravilno mednarodno zahtevo, da predstavništvo, v katero imamo popolno in nedeljeno zaupanje vedno obdržimo informirano, kadar začnemo kak posel. Svojim mandatarjem moramo dati navodila, da morejo vršiti svojo dolžnost s čim večjim uspehom za narodno stvar. Obenem smo smatrali, da bi, karkoli bi dejali v tem vprašanju v svojo izjavo, s tem izzvali diskusijo, ki bi utegnila otežkočiti položaj vlade in naše delegacije. Kakor vidite gospoda, je imela vlada razlog, da je postopala tako, ker, ako se o tem vprašanju toliko govori, ko se vlada o njem sploh ni izjavila, koliko bi se govorilo, ako bi bila vlada to vprašanje omenila v svoji izjavi. Ali gospoda, drug in mnogo važnejše razlog je, vsled katerega smo smatrali, da ne omenimo tega vprašanja v tem trenotku, in sicer razlog, da je bilo ne samo nepotrebno, temveč da je bilo tudi nesporno odveč o tem govoriti. Ta razlog je, da niti trenotek nismo dvomili, da je vse naše narodno predstavništvo brez razlike, ali je v vladi zastopano ali ne, v tem vprašanju enodušno. (Od vseh strani se čujejo glasovi: Tako je! Burno odobravanje.)

Gospoda, mi smo smatrali za dolžnost, da začasnemu narodnemu predstavništvu odjavimo v prvi vrsti to, kar smo smatrali, da je potrebno s splošnega vidika, pa nam je bilo potrebno njegovo sodelovanje. To, gospoda, samo od sebe dovede do vprašanja, ki ga je omenil in tako dolgo pretresal v svojim govoru gosp. Biankini in katero je v tem trenotku omenil tudi g. Drašković. To je vprašanje naših zapadnih mej in naših odnošajev napram Italiji. V tem hipu smatram za svojo dolžnost, da o tem vprašanju povem ono, kar je potrebno in kar se samo po sebi lahko reče. Na prvem mestu moram izjaviti — in v tem je ena izmed klavzul glede včerajšnjih govornikov, da niti vlada, niti narodno predstavništvo ne more, niti jima ni treba smatrati Italije kot neprijateljsko deželo. Z Italijo moramo, gospoda, razpravljati o težkem in velikem vprašanju. Tu moramo pokazati odločnost in energijo, da rešimo to vprašanje z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago. Ravnotako je reba, da imamo v tej borbi v prvi vrsti razloge, s katerimi prisilimo nasprotno stranko, da resno pretresa vse naše zahteve. Vsi smo složni v tem, da morejo biti med nami in Italijo prijateljski in normalni sosedni odnošaji v obojestransko korist samo tedaj, ako ostane v teh odnošajih čim manj vzrokov za spore. Mi vsi in ves svet ve, da bi bila najpravilnejša pot za rešenje našega spora ta, ako bi Jadransko morje po sredini postalo meja med našo mlado in svežo državo in Italijo, meja, preko katere bi eden drugemu lahko nudili prijateljsko roko. Toda, gospoda, zelo verjetno je v današnjem trenotku, da take rešitve z Italijo najbrže ne bomo mogli doseči, ko je ni mogel doseči niti naš najboljši prijatelj, kateremu je g. Biankini v svojih starih letih pel himno, himno, ki jo je ta nesporno in popolnoma zaslužil. Naši najboljši prijatelji nam niso mogli pomagati, da v tem trenotku dosežejo tako rešitev; zato glejmo, da rešimo naše spore z Italijo, kakor sem rekel, na način, ki bi omogočil dobre in prijateljske odnošaje med dvema državama, ki bi pustil na našem narodnem telesu najmanj ran in ki bi obenem omogočil našim bratom, kakor tudi Italijanom, ki ostanejo pri nas, življenje v teh krajih in normalen razvoj.

Zbornica je sprejela to izjavo z burnim odobravanjem in jo odobrila soglasno, izvzemši tri glasove.

Plebiscitna komisija za Celovec.

PARIZ, 3. Poslaniška konferenca pod predsedstvom Julesa Cambona je določila pogoje za ljudsko glasovanje v Eupenu in Malmedyju in imenovala plebiscitno komisijo za Celovec.

Na volitve!

BELGRAD, 3. »Progres« piše na čelu lista: Izjava, s kaero je zahtevala vlada zaupanje od narodnega predstavništva, naj bi vsebovala samo dve besedi: Na volitve!

Trgovinska pogodba med Češkoslovaško in Jugoslavijo.

BELGRAD, 3. Češkoslovaška vlada je ponudila naši vladi, da bi sklenili medsebojno trgovinsko pogodbo. Znano je, da sta bili kompenzacijski pogodbi z Avstrijo in Madžarsko odpovedani. Ker niso bila nekatera naročila do tega roka niti odpovedana, niti izvršena, je začasni odbor središnje zadruge prevzel nalogo, da sam izvede ta naročila.

Bolgarska vreča ugrabljene vagone.

BELGRAD, 3. Ravnateljstvo belgrajskih železnic je začelo vračati potniške vagone, ki jih je Bolgarska ugrabila leta 1915. Vozovi so v zelo slabem stanju, tako, da se bodo morali poslati v popravo.

Komunist Kordač izpuščen.

OSJEK, 3. Bivši osješki podžupan Kordač (komunist), ki je bil nedavno zaprt in izročen sodnemu stolu v Novem Sadu, je bil izpuščen na svobodo ter se je vrnil v Osjek.

Za dokončanje sedanjega položaja na Reki.

PARIZ, 3. V razgovoru z zastopnikom lista »Matin« je naglašal zunanji minister Trumbić potrebo, da posežejo vmes zavezniki, da se naredi konec sedanjemu položaju na Reki, ki povzroča pravo pravcato gospodarsko blokado in ogroža oskrb srednjeevropskih držav.

Strahovlada na Madžarskem.

BELGRAD, 3. Kakor javljajo iz Bečkereka, prinaša »Banatski Glasnik« poročilo iz Budimpešte, v katerem pravi, da na Madžarskem besni beli teror, ki ga izvajajo Hortyjeve čete. Modžarsko vojsko sestavlja troje vrst vojaštva. Prva vojska je sestavljena z dovoljenjem zaveznikov in najemnikov ter šteje 35.000 vojakov. Drugo vojko tvorijo madžarske čete, ki so vedno pripravljene in je njihova naloga, da onemogočijo izvrševanje mirovnih pogojev. Tretjo vojsko pa tvorijo strahovite čete črne roke, ki so pod vodstvom madžarskih plemičev ter vrše zločine nad delavstvom in židi.

Z rusko-poljskega bojišča.

VARŠAVA, 2. Frontno poročilo od 29. t. m.: Južno od Dvinska smo krajevne uspehe boljševikov v močvirju uničili z močnimi protinapadi naših čet. Med Naročkim jezerom in gornjo Berezino naše čete povsod napredujejo in zmagujejo močni sovražnikov odpor. V pokrajini med Berezino in Bobruiskim preganjamo boljševike, ki se nahajajo za našo fronto.

»Izvestija« o Poljski.

KODANJ, 3. »Belingske Tidende« javlja iz Kovna: V zadnji številki vodilnega boljševiškega lista »Izvestija« priobčuje Radek članek, v katerem zelo odločno opozarja na nevarnost, ki preti Rusiji od Poljske. Radek izjavlja, da si mora biti Rusija na jasnem, da je Poljska nevaren in močan sovražnik in da se mora vojna le tedaj hitro in zmagovito končati, ako vrže sovjetska Rusija proti Poljski vse čete, ki ji stoje na razpolago. Nujna potreba je za sovjesko Ruijo, da uniči belo Poljsko. Sovjetska Rusija bele Poljske ne more trpeti poleg sebe. Sovjetski sistem je zagotovljen le tedaj, ako bo imela sovjetska republika ob svoji strani boljševiško Poljsko.

Minsk v ruskih rokah.

AMSTERDAM, 2. Zastopnik lista »Morningpost« javlja iz Varšave, da je Minsk od petka v rokah boljševikov. Med Dvinskom in Vitebskom se bliža nova ruska armada v smeri proti Wilni.

Finska pripravljena na mirovna pogajanja z Rusijo.

MOSKVA, 3. Finski zunanji minister je obvestil sovjetsko vlado, da je finska vlada pripravljena započeti mirovna pogajanja in je predlagal Derpet kot kraj pogajanj.

Rusija in zveza narodov.

DUNAJ, 3. Ljudski komisar za zunanje posle je javil generalnemu tajniku sveta zveze narodov Drumondu, da je rusko vlado zelo čudno dirnila zadnja brezžična brzojavka sveta zveze narodov, da odposlanci posameznih dežel ne zastopajo dežel, temveč edinole zvezo narodov. Tembolj je obžalovanqa vredno, da je zveza narodov, ki bi po besedilu omenjene brzojavke morala delovati za vzpostavitev miru in služiti pravičnosti, enemu sočlanov, namreč Poljski, dala popolno prostost, da krši mir nasproti Rusiji in Ukrajini, in hoče napraviti iz Ukrajine vazalsko državo. Ruska vlada pri takem postopanju ne more molčati, in zlasti ne more dopustiti, da bi nekateri člani zveze narodov dobavljali Poljski vojno gradivo, pošiljali inštruktorje in stali z protirevolucijonarnim generalom Wranglom v stalni zvezi. Enostavna zahteva po varnosti izključuje torej, da bi ruska vlada kaj drugega sklenila, kakor to, kar je javila. Ako se vojaški položaj, povzročen po Poljski, primerno izpremeni, in ko bo imela ruska vlada jamstev za popolno varnost, bo sklepala nadalje.

Nemški strah pred Rusijo.

MONAKOVO, 3. V včerajšnji seji odseka za zunanje posle je izjavil zastopnik zunanjega ministrstva, da so vojaški dogodki med sovjetsko Rusijo in Poljsko vzbudili v širokih krogih Nemčije vznemirjenje radi morebitnega napada na Nemčijo. Nemška državna vlada so je izrazila, da od svojih ukrepov pričakuje, da se vsi napadi ob nemški meji zavrnejo. Govornik je pristavil, da je bavarski zastopnik v Berolinu glede tega v resnih dvomih. Zadovoljivega odgovora, da z ruske strani ne preti nevarnost, državna vlada ni mogla dati. Državna vlada sicer ne zanika nevarnosti, upa pa, da bi bila ruskim napadom kos.

Židovska akcija za vojne ujetnike v Rusiji.

DUNAJ, 3. Kakor poroča židovski presbiro, so združene židovske pomožne organizacije dale inicijativo, da se odpravijo vsi v Vladivostoku doseženi vojni ujetniki vseh narodnosti v domovino. Židovskim organizacijam so se pridružile druge družbe s svojim sodelovanjem. Za izvedbo akcije potrebni trije milijoni dolarjev so večji del že nabrani. Ameriška vlada je obljubila svojo pomoč.

Beneš o češkoslovaški politiki.

CURIH, 3. Češki zunanji minister Beneš je v pogovoru z zasopnikom lista »Temps« poudarjal miroljubno tendenco politike. Češkoslovaška vlada hoče živeti s Poljsko in sovjetsko Rusijo v prijateljskih odnošajih, ko bi imela poljska ofenziva slab uspeh, bi se boljševiki približali češki meji in s tem bi bila podana možnost nove vojne v Srednji Evropi. Da se to prepreči, hoče biti češkoslovaška vlada s Poljsko in z Rusijo na čistem. Odnošaji z Avstrijo so prijateljski, ako tudi se ne upošteva sklepa carinske in gospodarske zveze. Od Madžarske zahteva Češkoslovaška vestno izvedbo pogodbe in hoče z njo vzposaviti normalne odnošaje. Mir v južni Srednji Evropi bi se zaščitil najbolje s sodelovanjem Češkoslovaške, Jugoslavije in Romunije.

Amerika proda zaplenjene nemške parnike.

BEROLIN, 3. »Vossische Zeitung« javlja iz New Yorka: Senat in poslanska zbornica sta sprejela sklep, ki pooblašča pomorski urad, da proda 29 nemških osebnih parnikov, ki jih je Amerika bila zaplenila.

Kredit za ameriško vojsko.

WASHINGTON, 3. Senat je sprejel zahtevane kredite za vojsko v znesku 415.919.000 dolarjev. Zakon se predloži skupni seji obeh zbornic.

Mednarodni katoliški kongres za Palestino.

BEROLIN, 3. Švicarska brzojavna agencija javlja: Mednarodni katoliški kongres za Palestino bo po dovoljenju sv. stolice zboroval od 12. do 16. julija v Einsiedelnu.

Politični pregled.

V Jugoslaviji so stopila pored jadranskega vprašanja, ki je še vedno na potu mirnemu razvoju Evrope, v ospredje vprašanja notranje politike. Javno mnenje se je postavilo odločno na stališče, — in bil je že skrajni čas! — da se morajo čim prej izvršiti volitve v ustavodajno skupščino, ki naj bi res predstavljala voljo naroda in prevzela vodstvo dela za ureditev in utrditev države na zunaj in na znotraj. Poleg tega temeljnega vprašanja je nastalo pereče tudi versko vprašanje, ki se zrcali v gibanju za ustanovitev jugoslovenske narodne cerkve, ki naj bi združila pravoslavno in katoliško cerkev, katera bi bila popolnoma avtonomna in neodvisna od Rima. Tudi na drugih poljih notranje politike se opaža živahnejše delovanje. Iščejo se tudi gospodarski in trgovinski stiki z drugimi državami, ki se bodo z ozirom na sijajno obetajočo letošnjo žetev zelo razvili, če bo vlada znala za to skrbeti.

Na Češkoslovaškem je začelo zasedanje nove zbornice. Ob priliki poročila o vladnem programu je prišlo do izraza hudo nasprotstvo nemške buržoazije proti češki državni ideji. Ministrski predsednik Tusar je izjavil, da so nemške pritožbe naopravičene, ker Češkoslovaška je že poskrbela za zadovoljitev manjšinskih zahtev na šolskem in drugih poljih. Samo na Slovaškem je bilo ustanovljenih 80 šol za nemške manjšine. Glavna skrb vlade bo gospodarsko in socijalno delo, kar se strinja z željami vseh narodnosti v državi. Vlada bo zastavila svoje delo za ločitev cerkve od države, za agrarno reformo, socijalizacijo rudnikov in monopolizacijo premoga. Skrbela bo za mir in red, za demokratski in socijalni razvoj in za mir v notranjosti in zunaj Češkoslovaška hoče živeti v miru z vsemi sosedi; združena je v prijateljstvu z zapadnimi vlastmi in se istočasno približuje tudi k vzhodu, s tem, da pošilja tam svoje misije. Poslanec Lodgmann je izjavil v imenu nemškega bloka, da nemške meščanske stranke ne priznavajo Češkoslovaške ustanovljene po načelih saintgermainske pogodbe, toda ministrski predsednik ga je zavrnil, da so jo priznali že s tem, da so vstopili v zbornico. Spor s Poljsko zaradi Tešina traja še vedno.

Rusija zmaguje na bojišču proti Poljakom in tudi na drugih bojiščih. Ruske čete so zasedle Teheran in Minsk. Istočasno se rusko odposlanstvo pogaja z Anglijo in drugimi zavezniki svrho vzpostavitve trgovinskih odnošajev z njimi. Angleška stara politika se ponavlja: na eni strani pošilja na vse strani orožje proti Rusiji, na drugi strani pa se ji kaže najboljša prijateljica in se ž njo pogaja!

Poljska drvi — kakor se zdi — v svojo pogubo. Njena zgodovina se zna ponoviti, kajti v svoji vojni proti Rusiji je ostala osamljena. Zavezniki ne bodo gotovo preveč tvegali za njo, a sosedi so ji vsi, razen Madžarske, sovražni. Govori se, da je poljska vlada poslala Rusiji mirovno ponudbo.

Madžarska je podpisala mirovno pogodbo, vkljub odporu dela njenega javnega mnenja. Hortyjeva strahovlada in rovarjenje proti drugim državam se nadaljuje. Madžarska se ne more vživeti v sedanji položaj, ko ne more več tlačiti drugih narodov.

Grčija ima velike težkoče v Traciji, kjer se ponavljajo spopadi z bolgarskimi četami, in v Albaniji, kjer Albanci nočejo o nji slišati.

V Turčiji se vrše boji med vladnimi in nacijonalističnimi četami, ki baje korakajo proti Carigradu.

V Nemčiji se stari junkerji niso še vdali v nove razmere. Hoteli bi, da se v Nemčijo povrne stari duh in zato pripravljajo zopet državni prevrat.

V Italiji vlada veliko razburjenje zaradi dogodkov v Tripolitaniji. Uporniki so baje že blizu morske obali. Ustanovilo se je novo ministrstvo za delo in socijalno skrb. Agrarna in druga gibanja delajo vladi velike težave. Veliko razburjenje vlada zaradi zvišanja cen kruhu in testeninam. Kruh bo stal od 1. julija dalje L 1.50 kg., a testenine L 2.30 kg. Nitti hoče baje imeti pred odhodom v Spa zaupnico zbornice.

Iz odrešene domovine.

Odkritje nagrobnega spomenika dr. Janeza Ev. Kreka. 30. maja ob tretji obletnici majniške deklaracije se je ob enajstih na pokopališču pri sv. Križu svečano odkril nagrobni spomenik dr. Janeza Ev. Kreka, katerega mu je v hvaležen spomin postavil narod. Spomenik,

---

PODLISTEK

Branka. (3)

Avgust Šenoa. — Posl. M. C—č.

Tvoj oče je govoril povsem prav. Ženska je dvakrat več vredna, ako se zna pošteno prehraniti sama, brez moške pomoči; bo samostalnejša, ponosnejša, bo varnejša pred nesrečo, pak, če se more, more tudi možu pomagati.«

»Ni res! Ni res! Protestiram proti takemu nauku!« se je razdražila Hermina. »To je vaša emancipacija, je-li! Meni ne treba tega. Več sem vredna nego moški, ker sem ženska. Povsem odveč je, da se mučim s kakim naukom, da se učim — kakor se pravi v navadnem jeziku — za kak poklic. Me smo na svetu, da se možimo, da smo gospe, a dolžnost moških je, da nas jemljejo za ženo. Ako se omožim, sem že s tem emancipirana, ker sem gospa. Tako mislim jaz o emancipaciji. Mnogi pravijo, da je zakon suženjstvo; jaz pravim, da je svoboda, samo da je žena pametna, a Bog je vsaj v tej stvari dal ženskam mrvico več soli, nego moškim glavam.«

»Hermina!« je rekla Branka, pogledavši jo začudeno, »kje si se naučila vsega tega?«

»Ali si smešna, draga moja! Ko mi je priraslo malo več pameti v tej moji glavici, šla sem v dve šoli. Ena je bila preparandija, suhoparna seveda, druga, vsekako zanimivejša, šola pa je bila doma. Ti, sirotica, seveda ne razumeš tega, ker ne zahajaš v družbe. Ali, pri nas se zbira vsak večer lepa družba gospa, ki govore o jako praktičnih stvareh. Tu sem zvesto poslušala in poslušala, pak si zapomnila mnogo tega, česar ve druge deklice seveda ne veste. Vidiš, to ti je moja prava šola, te se bom držala, to je moj nauk, a jaz mu popolnoma verujem, ker sem ga čula iz ust izkušenih gospa. Vi v Vlaški ulici za svetim Petrom ne morete, seveda, čuti kaj takega!«

Branka ni v prvem hipu ničesar odgovorila; samo malo zardela je, ker so jo te nedelikatne besede Herminine zadele v srce. Po trenutku je odgovorila:

»Torej, ti ne veruješ, Hermina, da bi ženska, ako ji je Bog dal daru, mogla celo delovati za splošno dobro?«

»Ne verujem; ženska je na vsak način privatna oseba ter pripada najprej sama sebi, potem onemu, ki se mu je udala. Skrb za svet prepuščamo moškim; naj se koljejo med seboj — to je njihova zabava, njihov poklic.«

»Ne razumem te, Hermina, nikoli te ne bom razumela,« je rekla Branka resno. Nisem bila v taki domači šoli kot ti, nimamo prilike za to, niti je ne želim imeti — vsaj take ne. Jaz mislim povsem drugače o svetu, o nalogi žene.«

»Torej prosim, gospica,« je odvrnila Hermina ujedljivo, postaviši se pred Branko, »povejte mi vi svoje mnenje in mišljenje o našem spolu, da se tudi jaz česa naučim. Prosim, da čujem!«

»Draga Hermina! Nekoliko smešno je, da me mladenke, ki smo komaj izšle iz šole, govorimo o tako važni stvari, radi katore se tudi izskušenejši starejši ljudje znojijo in še koliko.«

»Ne boš, ta izgovor ti ne bo veljal,« je mahnila Hermina z roko. »Danes mladina ni več taka, kakršna je bila poprej. Vse napreduje, vse dozoreva raneje. Vidiš, moj bratranec obiskuje tretjo latinsko ter puši kot kak zrel človek, a tega poprej ni bilo. Me smo kolikor toliko zreleja dekleta, pak imamo vso pravico, da govorimo o svoji bodočnosti. Torej? Prosim!«

»Dbro, bodi ti, Hermina. V svoji rodbini sem imela prilike, da sem videla in tudi občutila mnoge nesreče, pak povsem naravno je, ako nesrečno dekle, ko se mu odpira pamet, razmišlja o sreči in nesreči, ker srečni ljudje vsekako manje mislijo. K temu se moram učiti delati, da si kaj zaslužim; sedim najprej sama v svoji sobici ter se razgovarjam nekako sama s sabo o tem, kaj bo, kaj je bilo in kako mora biti. Tako sem si v svoji samoti ustvarila posebne zakone, lastne misli.«

»Da čujemo!«

»Jaz pravim isto, kar je rekel tvoj oče: Ženska naj gleda, da se pripravi za življenje, da more stati sama ob sebi in ponosno gledati vsakogar. To je najbolja zaščita njene kreposti, najbolje zavetišče proti nevolji. Vem, da je žena za to na svetu, da se more. Ali, če je tudi samosvoja, če se je česa naučila in ve, kako se pridobiva, bo, veruj, dobra soproga, bolja gospodinja, ker bo znala bolj ceniti delo in skrbi svojega moža, nego li mnoge ponudne punčike zagrebške, ki gredo iz zavoda na prvi ples in po prvem plesu k — poroki. Taka ženska bo, veruj, tudi dobra mati, ker bo svoje otroke manje razvajala, nego li ona druga odlična nemarnica, ki se ne meni za borbo življenja, dokler ni sama padla v bedo. Taka žena bo tudi bolja rodoljubka, ker bo — pridobivši si z naukom in delom samosvesti — bolje videla rane svoje domovine, bo odločnejša, pak bo tudi v krogu svoje rodbine delovala za svoj dom, za svoj narod; svojo deco bo vzgajala z nekim zanosom; bo prava jugoslovenska mati, ki bo bodrila moža k junaštvu, ne pa bi ga zavlačevala v strahopetstvo. Žensko srce, ako ni bilo pokvarjeno v prvem cvetu, ako se ni spopačilo vsled krive vzgoje: žensko srce je plemenito, milostljivo, pak, če vidi nevolje svoje domovine, se postavlja s ponosom na stran svojega mukotrpnega naroda, se bo v rodbini borilo zanj po svojih silah in ne bo vzgajalo svojih sinov v sebične, strahopetne gizdaline, niti ne hčere v igrače brez srca: vzgajala jih bo v vredne može in žene! Vidiš, Hermina! To ti je moj ideal! V tem je nekaj svetega, vzvišenega, kar povzdiga ženske nad moške! Smehljaš se! Seveda ne morejo biti vse ženske take — niti ne potlačiti tega ideala. Ali, poglej okolo sebe, ozri se v to ali ono rodbino, vprašuj: je li tu srca, pameti, vzgoje? Dovolj! Ti vidiš več vsega tega, nego pa jaz. V Zagrebu, v srcu naše domovine, je toliko hrvatskih rodbin, ki jih

(Dalje.)

delo domačega kiparja Lojzeta Dolinarja, predstavlja dva orjaka, ki povesata glavi od bridkosti nad prezgodnjo smrtjo velikega moža. Slovesnosti se je udeležil nebroj naroda. Prisostvovali so tudi predsednik deželne vlade, dr. Brejc s soprogo, člani vlade, poveljnik dravske divizije general Smiljanič, župan dr. Ivan Tavčar, zastopniki raznih civilnih, vojaških in avtonomnih oblasti, Krekova sestra in sorodniki, mnogo književnikov in umetnikov, različna kulturna društva itd. Pisatelj Finžgar je imel slavnostni govor. Govorila sta tudi dr. Negler v imenu Hrvatov in dr. Markulin v imenu hrvatske pučke stranke. Nato je predsednik odbora za Krekov spomenik, vladni svetnik dr. Detela, izročil spomenik v varstvo mestne občine. V njenem imenu je župan dr. Ivan Tavčar v svečanem govoru prevzel spomenik v varstvo. Slavnost se je začela in končala z žalostinkami, katere je pel moški zbor Glasbene Matice. Na spomenik so položili mnogo vencev, med temi tudi Česka obec in Ruski kružek. Ministra Stojan Protič in dr. Korošec sta poslala brzojavne pozdrave.

Cene mesu padajo. Osješki mesarji so sklenili, da znižajo cene mesu za 5 kron pri kg, kar utemeljujejo s tem, da so cene živini padle, vsled česar so tudi sami primorani znižati cene mesu.

Kopališče Lipik podržavljeno. Te dni je bil predložen ministrskemu svetu v rešitev predlog ministrstva za narodno zdravje, naj se kopališče Lipik podržavi z odkupom od sedanjih lastnikov.

Udruženje jugoslovenskih godbenikov. Udruženje srbskih godbenikov je prenehalo z delovanjem, ker se je namesto tega društva osnovala podružnica udruženja jugoslovenskih godbenikov.

Državna glasbena šola v Sarajevem. Umetniški oddelek ministrstva za prosveto je prejel od bosenske deželne vlade predlog, naj se osnuje državna glasbena šola v Sarajevu. Sodijo, da bo ta predlog odobren.

Gradba ribnika pri Belgradu. Belgrajska občina je odstopila ministrstvu za prehrano in obnovo zemlje ob klavniški progi zemljišče, na katerem se bo zgradil ribnik.

Za razvoj umetniškega življenja. Ker se je dognalo, da nove državne takse onemogočujejo razvoj našega umetniškega življenja, zahtevajo interesi od ministrstva za prosveto, naj pri ministrstvu za finance posreduje, da bi se vsa državna gledališča, umetniške prireditve in razstave oprostilo plačevanja takse, za kar se navaja kot glavni razlog, da se umetniško življenje v Jugoslaviji vedno bolj razvija in da so vsake omejitve škodljive.

Ustanovitev agrarnega kluba v Belgradu. V Belgradu se je ustanovil agrarni klub od članov kmetske stranke in drugih strank. Njegov cilj je, da izdela novo ideologijo agrarne stranke, oziroma kmetskega pokreta. V klub so vstopili odlični člani: Miljutin Avramovič, predsednik zveze poljedelskih zadrug, Jovan Jovanovič, bivši poslanik v Londonu, dr. Nika Pepovič, bivši minister, Kosta Glavinič, bivši predstojnik belgrajske občine, Ljuba Mihajlovič, bivši poslanik v Washingtonu, dr. Bogdan Vošnjak, vseučiliški profesor, Milenko Vukičevič, gimnazijski profesor, Miloje Vasič, vseučiliški profesor, Milan Gavrilovič, legacijski svetnik, Ilija Bumenkovič, legacijski svetnik v Londonu in drugi. Razen teh je vstopilo v klub tudi več uglednih oseb iz ostalih krajev Jugoslavije. Klub namerava čim prej organizirati podružnice po vsej Jugoslaviji. Klub je najodločneje protestiral proti ustanovitvi središne zadruge in zahteva njeno ukinjene.

Domače vesti.

Nepristranost! Iz duhovniških krogov smo prejeli: Ta toliko hvalisana lastnost Vatikana se kaže tekom novih političnih razmer tod pri nas v posebnem sijaju. »L'Avvenire d'Italia« od 22. maja t. l. piše, da je Vatikan pripoznal italijanstvo Reke s tem, da je tjakaj poslal za apostolskega administratorja mons. Celsa Costantinija. Posebnost je, da Vatikan pošilja sem take duhovnike na vplivna mesta, ki jih vlada gleda z lepim očesom V barbarski Avstriji, da je bila — pravijo — cerkev dekla, ker je vlada imenovala škofe. Pa ti so takrat bili iste narodnosti, ki je tvorila večino škofije. — Kakor znano, spada Reka pod senjsko škofijo, ki že ima svojega ordinarija. Res, lepo arbitrarno dela Vatikan s škofi, katerim kar poljubno pošilja še enega tovariša na stran. In **nezmožnega!** Gori-imenovani list pravi, da se to imenovanje lepo strinja z imenovanjem slavnega škofa (illustre vescovo) Bartolomasija na tržaški škofov sedež! V Zagrebu se jugoslovenski škofje posvetujejo, kako bi zbližali in po možnosti zedinili pravoslavno cerkev s katoliško; Vatikan pa s svojim brezobzirnim imenovanjem dela ovire temu zbližanju. Leon XIII. bi se v grobu obrnil, ko bi vedel, kako se izvršuje njegova srčna želja: ujedinjenje obeh cerkvâ. Vatikanu kličemo: Svaka sila do vremena!

O pokojnem generalu Borojeviću piše pazinski »Pučki Prijatelj«: Borojević je bil velik junak, velik vojskovodja. Škoda, da ni bil vzgojen v narodnem duhu. Tragedija, nesreča tega človeka je bila, da ni razumel duha časa, da ni veroval v Jugoslavijo; duh njegov, vzgojen v nemško-avstrijsko-vojaškem duhu, se ni mogel povzdigniti nad propadajočo staro monarhijo in se ves poglobiti v tisto dolgo in teško delo za ustvaritev Jugoslavije. Pogosti pozivi dra. Trumbića in drugih naših prvakov Borojeviću, naj pride k zavesti in naj svojo oboroženo silo posveti Jugoslaviji, niso uspeli. Borojevi će je spomnil Jugoslavije ko je bilo zanj že — prekano. Jugoslavija se tedaj ni mogla, niti se ni smela zložiti z Borojevićem. Drugi srbski vojskovodje, neomadeževane vojaške prošlosti in sodobnosti duha, so imeli uvesti nov vojaški red, nov vojniški duh v jugoslovensko vojsko. Velik junak je bil Borojević, ali v tuji službi, ki jej je ostal zvest do zadnjega časa. Borojevića so visoko cenili vojaški in cesarski krogi na Dunaju. Mnoge občine v Primorju so ga imenovale svojim častnim občanom. **Reka, pod županovanjem dra. Via, in na predlog dra. Grossicha, ga je odušev ljeno sprejela med svoje častne občane.** Ako so bili Borojević in drugi junaki taki, boreč se za tujinca, kaki bodo šele njihovi nasledniki, ko se bodo borili za svojo Jugoslavijo?! Nedavno umrli italijanski politik Bissolati je odkrito priznal, da ima Jugoslavija najboljše vojake v Evropi. Treba samo počakati, da časi dozore, a potem gorje vsem njenim sovražnikom!

Grenke lekcije. Bilo je meseca decembra leta 1918., ko sta se vozili s tramvajem v Barkovlje dve Prosečanki. Govorile ste seveda slovenski. V vozu je bil tudi neki laški kapitano, ki se je grozno razburil radi slovenske govorice. Stopil je k starejši in jo prijel: Tu smo v Italiji in se sme tu govoriti le laški! Okoličanka pa je, ne meneč se za nastop kapitana, nadaljevala razgovor s hčerko. Kapitan se je naravnost razljutil. Skočil je proti našinki in jo vprašal da-li ne razume laški? Žena mu je odgovorila razburjeno, da že razume, kadar hoče. Sicer pa da govori z lastno hčerjo, s katero ni in ne bo nikdar govorila drugače, nego v svojem jeziku. Dostavila je še, da Wilson zahteva svobodo za vse narode. Ko se je tramvaj ustavil, je kapitano pozval karabinerja in ukazal odvesti okoličanki na »komando«. Seveda se jima ni dogodilo nič — vendar je vkljub temu orožništvo poizvedovalo na Proseku o zatoženima.

Drug dogodek. Prve dni februarja 1919 so Openci priredili pri Gomziju veselico s plesom. Med drugim je plesala tudi neka openka. Kapitano, ki je stanoval v njeni hiši, je izjavil, da na sličnih veselicah ne more biti zabave, ker so bili navzoči samo — **ščavi!** Pepina je oponarekala rekši med drugim, kako da morejo biti ljudje ščavi, ko so gospodarji, ki govore po tri in več jezikov in ki so na lastni domači zemlji?! Kapitano je odvrnil da njim zadostuje en jezik. Našinka pa je rekla, da bo že res — ker imajo pretrde glave, da bi se naučili kaj več! Kapitano je bil užaljen in je rekel: Ko smo prišli, ste rekla, da se bo dalo izhajati med nami in vami, sedaj pa govorite tako. Našinka pa je rekla: Ko ste prišli, Vas še nismo poznali in smo upali, da ste res prišli delati mir in red!.... Take grenke lekcije dobivajo gospodje, ker so prišli semkaj, ne da bi poznali ne krajev, ne razmer, ne ljudi, najmanje pa njihovega čustvovanja in pa njihove kulturne višine, narodne zavesti in politične dozorelosti. In le strmeti moramo, da je temu tako! Desetletja so se pripravljali na ta — veliki dogodek, a prišli so popolnoma nepripravljeni, da so slični zbeganemu potniku, ki v črni noči tava po temnem gozdu in ne more najti — prave poti!

† **Pečar Josip.** Dne 28. maja t. l. je preminul v cvetu svojega življenja (33 let) Pečar Josip, delavec v pravem pomenu besede. Ako kdo, tedaj je on med prvimi, ki se je držal pesnikovega izreka »Ne samo kar veleva mu stan, kar more to mož je storiti dolžan«. Po rokodelstvu odlikovan ključavničar je ves svoj prosti čas uporabljal v korist skupnosti. Neutrudljivi blagajničar »Šentjakobske Čitalnice« skozi dolgo let do svoje smrti, vesten odbornik in skrben predsednik »Del. kons. društva pri sv. Jakobu«, član »Pevskega zbora združenih društev«, kratko nenadomestljiva izguba v krogu Šentjakobčanov. Kruto posega smrtna kosa v naše vrste: »Bizjak«, »Ban«, »Može«, »Engelman«, »Zafred« in sedaj Ti, dragi Josip. Toda ne samo tu pri nas, tudi v naši svobodni domovini in to v Celju, kjer se je učil in izučil svojega rokodelstva ostane v spominu med součenci mojstra Rebeka ter med pevci tedanjega pevskega zbora. Priprost delavec a vendar je skrbel za vsestransko izobrazbo. Ni se razvnemal, mirno in stvarno je zastopal svoje stališče, bil je dalekovidnega pogleda. Poizkusil je tudi sladkost mrtvih § naše nove mačehe, kar ga je moralno jako potrlo. Kal svoji bolezni si je nakopal v službi stare mačehe na kraški planoti pod sv. Mihelom. Pogreb, ki so ga oskrbeli društveniki in prijatelji, je bil skromen a dostojen. Dne 29. m. m. ob 5 pop. smo ga spremili k večnemu počitku. Ko sem stal ob Tvojem grobu, se mi je zdelo, da slišim Tvoj »memento« na delo, toda, dragi, odpusti, ne morem, nisem zmožen Tvoje delo nadaljevati bo moral drugi, jaz ne morem. Snivaj v miru dragi, naj Te ne moti šum na zemlji, snivaj mirno do zopetnega svidenja. »Šentjakobčan.«

Smrtna kosa. Na Voloskem je preminula v cvetu mladosti po kratki bolezni gospa Lidija Cekova, soprega znanega živinozdravnika Frana Ceka. Nesrečni soprog je bil te dni na Dunaju, kamor je dobil brzojavko, da je njegova soproga nevarno obolela. Vrnil se je takoj domov, toda, žal, prepozno: uboga soproga je bila že pod zemljo. Pokojničini družini in njenemu soprogu katerega je kruta usoda zadnje čase itak hudo preganjala, izrekamo svoje najiskrenejše sožalje. Pokojnici blag spomin!

Avgusta Danilova se povrne v Evropo. G. R. Hlača, nekdanji intendant in nepozabni igralec našega slovenskega gledališča v Trstu, nam piše iz Maya, v imenu »Jugoslovenske sekcije«: Gospa Avgusta Danilova (143 Bigelow Street, Newark, N. Y.), znana slovenska dramatična umetnica, dolgoletna članica deželnega gledališča v Ljubljani in bivša režiserka slovenskega gledališča v Trstu, se po šestletnem bivanju v Ameriki povrne v domovino začetkom meseca julija in si je že zagotovila kabino na parniku »Presidente Wilson«, ki odpluje dne 8. julija iz New-Yorka v Trst. Tekom svojega šestletnega bivanja v Ameriki je Danilova ostajala v stiku z gledališko umetnostjo in je okoristila svoje znanje potom proučavanja ameriškega gledališča in njegove visoke tehnike. Po svojem prihodu v domovino namerava Danilova nastopati kakor gost po vseh glavnih jugoslovenskih gledališčih, kjer ima povsod mnogo prijateljev in občudovateljev. Smatramo, da bo ta vest zanimala Vaše čitatelje, ter se vam že v naprej v imenu Danilove zahvaljujem za uvrstitev te vesti. S spoštovanjem. — »Jugoslav Sectio«, R. J. Hlača.

Oklic slov. dramatičnega društva v Trstu sedež Narodni dom, Oberanov trg 2. Ker se hitro približuje gledališka sezona, ki bi imela začeti svoje delo meseca septembra, pozivlja odbor dramatičnega društva vse jugoslovensko prebivalstvo zasedenega ozemlja, da podpre naše gledališče z denarnimi sredstvi že pred otvoritvijo sezone v večji meri nego doslej. To zahteva ogromno naraščanje režijskih stroškov in novo uvedeni davek na predstave. Potrebne so izdatne podpore, da zamoremo gledališče vzdržati in dvigniti novim potrebam primerno. Slovensko gledališče v Trstu je poklicano, in razmere naravnost zahtevajo, da postane centrala za dramatične odre na deželi, katere bi zalagalo s knjigami, kostumi in eventuelno z igralci. Dramatično društvo namerava letos uprizarjati ne samo slovenske, temveč tudi hrvatske igre. Te naloge bo mogoče izvrševati le tedaj, ako se gledališča oklene vse naše prebivalstvo. V prvi vrsti apeliramo na naše denarne zavode, da pripomorejo naši najvzvišenejši kulurni instituciji, nadalje se obračamo do ostalih podjetij in društev, trgovcev, obrtnikov, uradnikov, naših vrlih delavcev in kmetovalcev, sploh vseh naših ljudi, ki goje ljubezen do zdrave umetnosti. Pomagati svojemu gledališču je dolžnost in čast kulturnega naroda. Neizbrisna sramota bo za naš troimeni narod, ako dopusti, da ta kulturni hram propade. Pozivljamo tudi sl. občinstvo, da kar v največjem številu pristopi v kolo društvenih članov. Letna članarina znaša samo 12 lir. Odbor bo pošiljal okoli, da olajša plačevanje v mestu Trstu, svojega nabiralca in uljudno prosi, da slavno občinstvo stori svojo sveto dolžnost. Enkratne podpore, kakor tudi članarina, v koliko se ne bo pobirala po omenjenem nabiralcu, naj se blagovoli poslati na sledeče naslove: G. Jos. Bratož, blagajnik Dramatičnega društva, Trst, ul. Cesare Battisti 21 I (Trgovska obrtna zadruga); uredništvo lista »Edinost«, Trst, ul. S. Francesco d'Assisi št. 20 I; uredništvo lista »Delo«, Trst via Zudecche 3 I. — Odbor Dramatičnega društva v Trstu. Finančni odsek.

Ubijanje kulture. »Goriška Straža« piše: Saj vam je vendar znan nezaslišani, strahoviti zločin! Goriški Slovenci nimajo v mestu nobene slovenske šole! Kulurni slovenski narod, ki si je v petdesetletnih bojih priboril vse slovenske šole v Gorici, je bil oropan vseh teh šol, ko je prišla nadenj dvatisočletna italijanska kultura! Čujte! **V slovenskem Tolminu se otvori italijanska šola za celih 10 italijanskih otrok, v Gorici pa ne dajo Italijani 700 slovenskim otrokom niti edne šole!** To je zločin, ki vpije v nebo, zločin, ki kliče na noge ves kulturni svet! Apeliramo na poštene in zmerne goriške Italijane! Zahtevajte, da se Slovencem v Gorici zopet odpro njih šole, in izbrišite s kulturnega sveta veliki madež, ki ga je vanj zamazala goriška municipijalna klika! **Apeliramo na laške socialiste!** Vi, ki oznanujete internacijonalnost in ste za to, da se vsakemu narodu pusti njegov jezik, zahtevajte na svojih shodih in v svojih listih, da se Slovencem vrnejo njih šole v Gorici! Kar dela Italija s Slovenci v Gorici, to je nekultura, **to je ubijanje kulture, in nekulturnega se pokaže vsak, ki spričo takega dejstva molči, tudi če ni Slovenec!**

Prepoved uvoza nekih vrst blaga v Francijo. Tukajšnje poštno ravnateljstvo poroča: Francoski finančni minister je s svojim nedavnim ukrepom prepovedal uvoz veliko vrst blaga. Preden se denejo na pošto zavoji za Francijo, naj se prizadeti obvestijo v trgovinski zbornici ali pa pri svojih zastopnikih v omenjeni državi, ali ni poslano blago podvrženo uvozni prepovedi.

Gabrovetz!! Slučajno nam je prišla v roko vstopnica na ples, iz katere doznajemo, da širom znane Gabrovce na Krasu — ni več! Odnesli so jo sedanji časi. Na vstopnici je namreč odtisnjena štampilja z napisom: »Konsumno kmetijsko društvo **Gabrovetz.**« Gabrovčani so se torej prelevili v Gabrovetzane! Porečejo morda, da pod silo razmer. Mi pa smo uverjeni, da drugi zavedni in značajni Kraševci — in to je, hvala Bogu, ogromna večina — ne bodo hoteli priznati, da bi to opravičilo nekdanje Gabrovčane in sedanje Gabrovetzane!

»**Glasbena Matica**«. Javni nastop gojencev se bo vršil 26. t. m. v veliki dvorani »Nar. doma«. Ob tej priliki nastopita tudi matični orkester in pevski zbor.

ŽIVNOSTENSKA BANKA
PODRUŽNICA v TRSTU
Ulica Roma vogal ul. Mazzini. — Lastna palača.
Delniška glavnica in rezervni zaklad K Č. Sl. 225,000.000
Izvršuje kulantno vse bančne in menjalnične transakcije.
Uradne ure od 9-13

MALI OGLASI

se računajo po 20 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.—. Debele črke 40 stotink beseda Najmanjša pristojbina L 4.—. Kdor išče službo plača polovično ceno.

SLUŽKINJO ki zna kuhati, išče nemška družina. Scala al Belvedere, št. 4. I., desno. 731

UČENCA, 13-14 lenega, poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, sprejmem v trgovin železnine in mešanega blaga. Stanovanje, hrana, obleka prosto. Naslov pove ins. odd. »Edinosti«. 4012

MLAD UPOKOJENEC, zmožen jezikov, išče službe ali lahko delo in malo plače. Naslov pove ins. odd. »Edinosti«. 726

URADNIK, zmožen slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, išče službo. Naslov pove ins. odd. »Edinosti«. 727

SPREJME SE TAKOJ v službo kočijaž, vešč tudi kmetijskih del. Plača po dogovoru. Božidar Kaselic, Materija, Istra. 4011a

VRTNAR, izučen v vrtnarski in sadjarski stroki, z dobrimi izpričevali dobi takoj službo pri Božidaru Kastelic, Materija, Istra. 4011b

POSESTVO, hiša z gospodarskimi poslopji v Vipavski dolini, vse v najboljšem stanu, se proda ali zamenja s posestvom v Jugoslaviji. Naslov pove ins. odd. »Edinosti«. 4010

DOBROIDOČA GOSTILNA v Rojanu se proda. Pojasnila ul. Udine št. 7 (gostilna pri Deteljci) 729

PRODAM posteljo z vzmeti, v dobrem stanju. Ul. Rossetti 51. I., vrata 5. 728

V BARKOVLJAH, Bovedo 343 in v Škednju 143, kupujem železo, baker, bron, cunje, steklenice. Cene zmerne. Brandolin.

PIANINO ali glasovir, tudi potreben poprave, kupim v vsakem kraju po najvišji ceni. Mirodilnica Zigon, Trst, ulica XXX. oktobra štev. 8. 527

KUPUJEM ŽELEZO po 32 stot.kg, baker 4.80 kg bron 4.— kg, medenino 1.60 kg, svinec 1.40 kg lito železo 44 stot. kg, kosti 20 stot. kg. Ul S. Francesco 10, Miheučič. 687

VSAKOVRSTNE VREČE kupujem in plačam po najvišjih cenah. Jakob Margon, Solitario 19. 697

ANGLEŠKI in francoski jezik se uči na Acquedottu št. 20, in v ul. Boccaccio št. 3, vrata 14. Otvoritev posebnih tečajev za odrastle in deco ter trgovsko korespondenco.

SLUŽKINJO, Slovenko, praktično vseh domačih del išče slovenska družina. Dobra plača, dobra hrana. Dvomesečni dopust. Predstaviti se v pisarni Lentič, ul. Felice Venezian 5 od 11 do 12. 4007

KUPUJEM CUNJE po 45, železo po 33 stot. Skladišče Campo Belvedere 2 709

GOSPODIČNA PRODAJALKA išče službo v kaki trgovini ali kot praktikantinja v kaki pisarni, najrajši na deželi. Ponudbe na ins. odd. »Edinosti« pod »Prodajalka«. 715

PRODAJALKA, dobra moč v specerijski in manufakturni stroki želi premeniti službo. Naslov pove ins. odd. »Edinosti« 4008

ZAVEDNI SLOVENCI, kateri želijo kupiti posestva v Ljubljani ali ljubljanski okolici, naj se obrnejo na Franca Goldman, Križevniška 9, Ljubljana, Jugoslavija. 717

SREBRN DENAR kupujem po najvišjih cenah v vsaki množini. Pridem lahko ponj. Alojz Povh, Garibaldijev trg št. 3 (prej Barriera.) Tel. 329. 3341

ABSOLVENTINJA dvorazredne slovenske trgovske šole vešča slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, želi vstopiti v službo v mestu ali na deželi. Ponudbe na ins. odd. »Edinosti« pod »Absolventinja«. (4006)

VEČ VOZOV, težkih in lahkih je na prodaj v Barkovljah št. 35. 723

PRODA se decimalna tehtnica in razna oprava za mlekarno. Ul. Valdirivo št. 29, M. Mosetig. 720

POSESTNIK, vdovec, 45 let star, z otroci, želi znanja v svrho ženitve, z gospodično ali vdovo brez otrok, od 40 do 45 let. Ponudbe na ins. odd. »Edinosti« pod »Tajnost« 725

MODISTKA, Slovenka, se priporoča cenjenim damam v mestu in okolici. Ulica Ales. Volta, št. 2, V. nadstr. vrata 19. (za ljudskim vrtom.)

Tržaško podporno in bralno društvo v Trstu
Enakoveljavno okrajnim bol. blagajnam
vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil
v nedeljo, 20. junija 1920, ob 10. predpoldne v društvenih prostorih, ulica Torre bianca štev. 39. I. nadstropje.

DNEVNI RED:

1. Nagovor predsednika.
2. Tajniško poročilo.
3. Blagajniško poročilo.
4. Izjava pregledovalcev računov.
5. Volitve vodstva in odbora.
6. Slučajnosti.

Slučajni predlogi morajo biti naznanjeni društvenemu vodstvu vsaj 3 dni pred občnim zborom.

Naznanilo.

Podpisano županstvo naznanja, da se bo vršil

9. junija, na dan sv. Primoža in Felicijana v Vrhpolju pri Vipavi

običajni, že od nekdaj dobro obiskani

SEMENJ

za govejo živino in drugo blago. Prodajalci in kupci se že naprej opozarjajo naj ne zamude ugodne prilike, ker je pričakovati živahne kupčije in mnogoštevilno udeležbo.

Županstvo občine Vrhpolje
1. junija 1920.
Alojzij Lavrenčič, župan.

KROJAČNICA August Štular ul. S. Francesco d'Asisi štev. 34, III. je edina dobrozvana krojačnica v Trstu. 3367

Štev. 1618.

Oglas dražbe.

Dne 14., 15. in 16. junija t. l. se oddajo v zakup potom **javne dražbe** v spodaj označenem redu pri podpisanem komisarijatu

LOVI

tu doli imenovanih občin za osemletno dobo od dneva dražbe:

14. junija ob	9 uri,	Sežana	Lir	3000
	10 „	Kozina	„	800
	11 „	Kobilaglava	„	400
	16 „	Tomaj	„	1500
	17 „	Utovlje	„	800
	18 „	Križ	„	1000
15. junija ob	9 „	Saležd	„	600
	10 „	Gabrovec	„	600
	11 „	Zgonik	„	700
	16 „	Brestovica	„	450
	17 „	Temnica	„	60
	18 „	Gabrovica	„	1000
16. junija ob	9 „	Koboli	„	35
	10 „	Kobdil	„	165
	11 „	Hruševica	„	150
	16 „	Mavhinje	„	500
	17 „	Slivno	„	800
	18 „	Berje	„	350

Varščino je položiti najkasneje do 9 predpoldne oziroma do 16 popoldne.

Civilni komisar: **di Suni.**

V Idriji se vsled smrti posestnika proda

hiša z mesnico,

2 kleti, 5 stanovanj. — Poleg hiše prostoren hlev, vrt in travnik, vse v sredini mesta.
Posestvo je pripravno tudi za gostilniško ali kako drugo obrt.
Pojasnila v trgovini **Antonije Šinkovec v Idriji.**

Godbeno društvo v Nabrežini
priredi
v nedeljo, 27. junija
veliko javno tombolo s plesom
K obilni udeležbi vabi
ODBOR.

Stanovanje v Ljubljani

obstoječe iz 3 sob, s pritiklinami, električna razsvetljava, v sredini mesta, v I. nadstropju

se zamenja

za enako ali večje stanovanje v Trstu. — Eventualno se zamenja tudi pohištvo ali velika hiša. — Ponudbe na ins. odd. Edinosti pod „Ljubljana“.

Več vagonov

smrekovega tesanega lesa

(tramov) in desk imam na razpolago, franko postaja Logatec.
Pismene ponudbe na tvrdko: J. Zajc, Krka pri Stični (Jugoslavija).

Vsi k predstavi v 5. dejanjih

„Revček Andrejček“

ki jo priredi
Magdalenska podruž. „Ljudskega odra“ v nedeljo, 6. junija, v dvorani g. J. Miklavca, p. d. Kačun
Začetek točno ob 18.

Zobozdravniški ambulatorij

Zobozdravnik dr. E. CLONFERO
— in —
dentist STANKO PERHAVEC
Trst, Trg Goldoni št. 11, II. nadstr.
sprejema od 9—12 in od 15—19
vsaki četrtek, petek in soboto
Izdiranje zob brez bolečin, zobovja, zlati mostovi brez neba, reguliranje zob in zlate krone. Vsa dela se izvršujejo po moderni tehniki.

Zahvala. Podpisano vodstvo se tem potom toplo zahvaljuje vsem cenjenim darovalcem čokolade, bliškotov itd., ki so omogočili obdaritev prvoobhajancev Slov. zas. šole v Trstu. Posebna hvala gospodom: Antonu Zavadislu, Romanu Černigoju, Josipu Černigoju, Zdravku Katniku ter vodstvu hotela Balkana, Slovanski čitalnici in gostilni Štrancar. Vodstvo slov. zasebne šole v Trstu.

Uradne določene cene za hotele, restavracije in kavarne. Civilni komisarijat za Trst in okolico je določil s svojim odlokom od 4. junija 1920. naslednje **Uradne cene: Uradne cene hotelskih sob:** Hotel »Savoja« soba z 1 posteljo L 14—17, soba z 1 posteljo in kopeljo 25, soba z 2 posteljama 24—32, soba z 2 posteljama in kopeljo 45, nadomestek za posteljo 8. — Hoteli I. razreda (de la Ville, Milano, Bristol) soba z 1 posteljo 12—12'50, z 1 posteljo in kopeljo 20, z dvema posteljama 22—32, z 2 posteljama in kopeljo 38, nadomestek za posteljo 7. — Hoteli II. razreda (Continental, Centrale, Vanoli, Balkan, Moncenisio, Pri Lovcu, Grljan): soba z 1 posteljo 9—13, z 1 posteljo in kopeljo 18, z 2 posteljama 18—25, z 2 posteljama in kopeljo 33, nadomestek za posteljo 6. — Hoteli III. razreda (Metropol, Adria, Unione, Transalpina): soba z 1 posteljo 7—9, z 2 posteljama 13—17, nadomestek za posteljo 5. — Hoteli IV. razreda (Abbazia, Europa, Brioni, Istria, Città di Parenzo): soba z 1 posteljo 5'50—9, z 2 posteljama 11—17, nadomestek za posteljo 4. — **Uradne cene zajutrku in kosilu po stalnih cenah.** Edini jedilni list za restavracije razreda A, I. in II.: zajutrek jota ali rižot ali testenino v soku, meso s prikuho, sadje in kruh. Kosilo: Kuhnja ali juha, zakusek, ali riba, meso s prikuho, sadje ali sladčice, kruh. Razred A: V restavracijah hotelov »Savoia«, de la Ville«, »Milano«: Zajutrek L 8'50, kosilo L 11'50. — Razred I. Restavracije »Antica Bonavia«, restavracija v »Hotel Conitnental«, restavracija »Chiozza«, restavracija »Dreher«: zajutrek L 7, kosilo L 9'30. — Razred II. Gostilna »Alla Stazione Transalpina«, »Città di Parenzo«, restavracija »Hotel Metropol«, gostilna »Panada«, restavracija hotela »Balkan«, gostilna »Pilsen, restavracija hotela »Moncenisio«, hotela »Pri Lovcu«, restavracija »Al Boschetto«, gostilna »Palmiro Busioli«, gostilna »Goldbergen«, gostilna »Maxim«, restavracija hotela »Maxim«: zajutrek L 6, kosilo L 8. — Jedilni list za vse druge gostilne in pivnice je ta-le: Kuhnja, kuhano meso s prikuho in kruh L 2'50. Pripomba. Ob četrtkih in petkih pride namesto mesa riba ali cvrtje. — **Uradne cene za kavarne in bare** »Centrale« (Piazza S. Giovanni) in »Salvatori & C.« pod Tergestejom: skledica kave L 0'70, naročena kava 0'90, kava z mlekom (gotova) 1.—, kava z mlekom (ločena) 1'15, čaša mleka, velika 0'80, mala 0'55, navadni čaj 0'75, kava z ledom (mazagran) 0'80, sirup z vodo v kozarcu 1'—, z ledom 1'20, s sodavico 1'20, limonada z vodo 0'90. — **Uradne cene za vse druge bare:** Skledica kave 0'60, expres 0'70, kava z mlekom (gotova) 0'80, ločena 0'95, kava z ledom (mazagran) 0'70, sirup z vodo v kozarcu 0'90, sirup z vodo in ledom 1'10, s sodavico 1'10, limonada 0'75. — Prestopki proti temu odloku so podvrženi kaznim in odredbam, ki jih predvideva odlok Nj. E. gubernatorja od 1. julija 1919.

Lovci in prijatelji lova se vljudno vabijo na važen sestanek v nedeljo, 13. t. m., ob 10 in pol zjutraj v Narodnem domu v Trstu. Dnevni red: Osnovanje lovskega društva in pogovori glede oddaje lovov v sežanskem okraju.

Tržaško pogrebno društvo pri Sv. Jakobu vabi na posvetovanje, ki se bo vršilo v nedeljo, 6. t. m. v dvorani »Del. kons. društva« pri Sv. Jakobu ob 17 popoldne. Danes zvečer redna odborova seja v gostilni »Jadran«.

Sokol pri sv. Jakobu vabi vse gg. odbornike in odbornice, kakor tudi namestnike k redni seji, ki se bo vršila v nedeljo, 6. t. m., ob 10 v društvenih prostorih. Starosta.

Odborova seja tržaške kmetijske družbe bo v sredo, 9. t. m., ob 4 pop. Gre za zelo važen in nujen predmet.

Telovadno društvo »Sokol« na Vrdeli sporoča da priredi v nedeljo, dne 6. t. m. celodneven zabaven izlet v Divačo in Skocijan. Odhod točno ob 7'30 izpred Svetoivanskega »Narodnega doma« peš na Općine in z vlakom do Divače. Odtod peš v Škocjan, kjer bo kosilo. Prijave za kosilo sprejema sestra Schmidtova. Če bo mogoče, bomo obiskali tudi škocijansko jamo. Povratek peš, ali pa z vlakom iz Divače na Kozino in Boršt odtod peš k Sv. Ivanu, kakor bo pač večina bratov in sester razpoložena. Celodneven trošek bo L 15, v slučaju, da se povrnemo peš komaj L 10. Ker je to prvi društveni izlet je pričakovati kar najobilnejše udeležbe. Kraj je najprimernejši, tako da ne bo nikomur žal, ki se izleta udeleži. Dobrodošli vsi Sokoli, Sokolice in prijatelji »Sokola«. V slučaju slabega vremena se izlet preloži na prihodnjo nedeljo. — Odbor.

Kdo ve kaj? Žerjal Andrej iz Boršta, bivši vojak v avstrogr. armadi, je služil pri k. k. Last. Baon No. 173, III. Feldkomp. 1. Zug. Vojna pošta 611. Zadnje njegovo pismo je datirano z dne 19. okt. 1918. Ako bi mogel kdo dati kakšne podatke, je najvljudneje naprošen, da blagovoli, proti povrnitvi poštnih stroškov, sporočiti njegovi soprogi Mariji Žerjal iz Boršta št. 35 pri Trstu.

»Trgovsko-izobraževalno društvo v Trstu«. V torek, 8. t. m., ob 20, redna odborova seja. — Prosim točne udeležbe. — Predsednik.

DOPISI.

Z Opčin. Dolgo časa smo molčali, toda končno nam je prišla stvar do grla in tako smo sklenili, da jo spravimo v svet. Na tukajšnji državni postaji prakticira v službi blagajnika mlad gospodič, ki sicer prav rad zahaja v slovensko družbo, a — kakor je razvidno iz spodaj omenjenega — bržkone s kakšnimi skrivnimi nameni. Ta človek, ki opravlja svojo službo le kot nadomestek pravih železničarskih uslužbencev, nastopa že delj časa sem naravnost brutalno in nedostojno z našim slovenskim narodom. Ko prihajajo naši domači ljudje k blagajni prosijo listke v svojem jeziku, jih to človeče kratkomalo noče razumeti, čeravno ga je rodila slovenska mati. Tako je prišla dne 2. t. m. neka žena, ki mladega gospodiča prav dobro pozna, k blagajni in zahtevala listek za Vrdelo, seveda v slovenskem jeziku. Gospodič je takoj posegel po svoji italijanščini (ki se je je naučil bržkone v Inomostu, odkoder je pred kratkim privandral!): »Cosa vuole?« Žena: »Prosim listek za Vrdelo!« Gospodič: »Cosa?« Žena: »Listek za Vrdelo!« Tedaj pa je mladi gospodič zarentačil: »Qui si parla soltanto in lingua italiana!« (Tukaj se govori samo italijanski: na Općinah!?) Pred kratkim je prišel k blagajni mož, stara kraška korenika, ki je zahteval listek za Štanjel. Gospodič ni hotel razumeti, nakar mu je rekel mož: »Kako da ne znate slovenski, ko ste vendar sin slovenske matere?« To je še bolj razkačilo mladega gospodiča, ki je nahrulil moža: »Kaj vas to briga? Molčite, če ne, vas dam .... aretirati!« To je že vendar preveč, in mi ne bomo trpeli, da ta »frkolin« tako z nami postopa. Žalostno je, da je ta »poturica« sin slovenske matere, a še bolj žalostno, da se ta odpadnik nahaja v enem naših društev. Upamo, da bo za enkrat dovolj. — Tihi.

Iz Idrije. Dramatično društvo v Idriji je bilo povabilo na gostovanje člane tržaške drame in s tem neizmerno ustreglo našemu občinstvu. Imeli smo tri lepe vžitka polne večere. Bili smo navajeni, da so nas gostje po navadi bagatelizirali, toda s tržaškimi igralci smo bili popolnoma zadovoljni. Čestitamo iz srca g. režiserju Kralju in njegovi družbi na doseženem moralnem in maerijalnem uspehu ter jih prosimo, da nas o priliki zopet posetijo.

Visoko odlikovanje. Gabrijel D,Annunzio je te dni odlikoval na Reki — gotovo za vestno službovanje — poštarico v Obrovem pri Podgradu gdč. Marijo Marotti. Kakšen je ta red nas prav malo skrbi, glavno je to, da je gdč. odlikovana. Čestitamo a istočasno še bolj — pomilujemo.

Iz Postojne. V nedeljo, 6. t. m., ob 20.30 uprizore tu člani tržaškega slovenskega gledališča pod vodstvom režiserja g. Kralja socijalno dramo »Don Pietro Caruso« ter istega pisatelja veseloigro »Eden izmed poštenih«, ki je prepletena skozi in skozi s svežim humorjem. Obeta se torej lep užitek in vabimo Postojnčane in okoličane na obilo udeležbo.

(Veliko število dopisov smo morali radi pomanjkanja prostora, žal, odložiti za prihodnjo številko. — Ured.)

Pipčarstvo in pipčarji.

Pipčarstvo v Hrušici pri Podgradu.

V Hrušici pa so se pipčarji zbrali
obol svoj pipčarjem dali:
Miho ta sitni jim načeluje (10 L)
Jaka ta žlehtni jih nadleguje (5 L)
Tone ta debel dal je šest lir
Tone ta suhi, da je imel mir — pet lir
Drejček, da prišel ni v šmir — pet lir
Jože ta mali brkinski se tudi ni bal
celih pet lir je za pipčarje dal.
To je bilo v Hrušici. Kaj pa Podgrad?
Pst! Pst! Tam pa vse spi!
Tiho, da se kak Podgrajec ne zbudi!!
— Skupaj lir 36.—, ki jih hrani uprava.

Pipčarji za CMD: Pri Malalanu so zbrali: Karlo Malalan 50 L, Mar. Smerdu iz Inomosta 25 L in 100 avstrijskih kron, Zorko Pavle 10 L, Goljevšček Vlado 5 L in podružnični blagajnik 10 L. — Skupaj 100 L in 100 avstr. K, (ki jih hrani blagajnik.) — V »Edinosti« od 29. maja je bilo javljeno, da se je nabralo 10. maja v gostilni g. Srečka Kogoja 69 lir. Od merodajne strani smo naprošeni, da popravimo to v toliko, da se je nabralo 10. majnika v gostilni g. Srečka Kogoja 40 lir, a 29 lir dne 24. majnika, ob priliki izleta rudniških uslužbencev iz Idrije v Rovte.

DAROVI.

— V počastitev spomina pokojne gospe Lidije Cekove daruje P. Zink 30 L za moško podružnico CMD.

— V počastitev spomina pok. g. Srečka Bartela darujeta Josip in Laura Zwittar 30 L ženski podružnici CMD.

— Za moško podružnico CMD so nabrali na šagri pri Žagarju veseli gostje 45 lir. Nazdar!

— Za moško podružnico CMD se je nabralo na svatbi Iv. Dreščeka, Ignac Sekli in Ivan Matelič na Livku 40 lir. Denar hrani uprava.

Zadnje vesti.

RUSI ZASEDLI TEHERAN.

NEW YORK, 4. Kakor javlja »Associated Press« iz Carigrada, perzijska vlada prejela brzojavko, ki javlja, da so Rusi zasedli Teheran, glavno mesto Perzije.

Rusija pripravljena na pogajanja z Anglijo.

STOCKHOLM, 4. Čičerin je poslal lordu Curzonu brzojavko, v kateri pravi, da je sovjetska vlada pripravljena na pogajanja z Anglijo v svrho ustavitve sovražnosti na Krimu. Na Kavkazu se je začelo premirje; sovjetska vlada je predložila tem neodvisnim državam, naj začnejo pogajanja. Rusija je pripravljena upoštevati angleške koristi.

Poljska prosi pomoč v Franciji.

BEROLIN, 3. »Lokalanzeiger« javlja iz Bazela: Poljska vlada je poslala francoski vladi brzojavko, v kateri opisuje kritični položaj poljske vojske in prosi, naj ji Francija pošlje hitro pomoč, ker ji grozi v nasprotnem slučaju popoln poraz s strani Rusije.

Rusko-zavezniška pogajanja.

LONDON, 4. Medzavezniški gospodarski svet je sprejel od Krasina, predsednika sovjetskega odposlanstva, poročilo o vzpostavitvi trgovinskih odnošajev med zavezniki in Rusijo. V poročilu se razlagajo glavne misli ruskih odposlancev o tem vprašanju in ovire v svrho dosega kakega uspeha. Poročilo bo proučeval vsak član gospodarskega sveta posebej in vsaka bodoča akcija je odvisna seveda, od mnenja, ki ga bodo razložili posamezni člani po proučitvi. Medzavezniški gospodarski svet se zanima samo za trgovinska vprašanja in vsa politična vprašanja ostanejo popolnoma ob strani. Ni točna vest, da je Francija sedaj sprejela predlog, da se pogaja z ruskimi zadrugami, kajti to je bilo sklenjeno že v San Remu. Vzpostavitev trgovinskih odnošajev mora biti torej posledica soglasnega dela prizadetih vlad. Smatra se, da je ta pot edina prava, in odslej ni prišel noben drugačen predlog.

Reuterjeva agencija je obveščena, da se bo vršil sestanek med člani britanskega kabineta in Krasinom 7. junija. Smatra se, da bodo Rusi imeli z vrhovnim gospodarskim svetom sestanek prihodnji teden.

Millerandova nota poljski vladi o volitvah v zasedenem ozemlju.

VARŠAVA, 4. »Narod« objavlja doslej neznano Millerandovo noto poljski vladi, ki pravi, da Poljska nima nikakršne pravice do razpisovanja volitev ali pripravljanja ljudskega glasovanja na ozemlju, zasedenem po njenih četah. Ljudsko glasovanje se bo vršilo lahko šele po zasedbi tega ozemlja po ententnih četah, ker končno ima samo ententa pravico do določevanja vzhodnih poljskih meja. Nota je podpisana po Millerandu, toda smatra se, da ima tukaj Anglija svoje prste, Anglija, ki vodi še vedno staro politiko izigravanja države proti državi.

Madžarji podpisali mirovno pogodbo.

PARIZ, 4. Danes popoldne je bila podpisana v Versaillessu madžarska mirovna pogodba. Madžarski odposlanci so podpisali prvi. Ceremonija je končala ob 16.30.

Senator Sforza odpotuje v London.

RIM, 4. Senator Sforza, državni podtajnik za vnanje stvari, odpotuje jutri v London, da razloži angleški vladi stališče italijanske vlade nasproti vprašanju porazdelitve odškodnin v očigled sestanku v Spa.

Polk demisijoniral.

WASHINGTON, 4. Državni podtajnik za vnanje stvari je demisijoniral. Njegova demisija je bila sprejeta.

Agrarno gibanje v Italiji.

SPINAZZOLA, 4. Tukaj so poljedelci proglasili splošno stavko. Vršile so se živahne demonstracije, tekom katerih je prišlo do krvavih spopadov s policijo in orožniki.

Amerika razveljavlja zakone izdane v vojni.

WASHINGTON, 4. Poslanska zbornica je odobrila in poslala senatu resolucijo, s katero se razveljavljajo vsi zakoni, izdani v vojni, izvzemši zakon o kontroli nad prehrano in trgovino s sovražniki.

Vzpostavitev odnošajev med Italijo in Bolgarsko.

RIM, 4. Minister vnanjih stvari je sprejel novega odposlanca bolgarske vlade. S prihodom bolgarskega odposlanca so se zopet vzpostavili diplomatski odnošaji med Italijo in Bolgarsko.

Angleško-japonska zveza.

LONDON, 4. »Daily Mail« javlja, da se zdi zelo verjetno, da bo zveza med Anglijo in Japonsko podaljšana še za eno leto.

Priprave za državni prevrat v Nemčiji.

CURIH, 4. Berolinski listi javljajo, da se okoli mesta zbirajo močne nemške čete, po večini bavarske. Čete Liechtschlagovega zbora se baje zbirajo v okolici Erkenerja in Forgschenseja. V Fürstenwaldu so bile bolnišnice izpraznjene vkljub županovemu protestiranju. Tudi v Potsdam so prišli močni bavarski oddelki. Za nedeljo se baje pričakujejo dogodki, ki bi mogli imeti za posledico aretacijo najvplivnejših mož iz srede levice. Protirevolucijonarci upajo, da bodo dobili na svojo stran tudi delavstvo. Govori se o predstoječih pogromih.

Izgredi v poljsko - nemškem spornem ozemlju.

BEUTHEN, 3. Neki Francoz je zaklal Nemca. Nemško prebivalstvo je priredilo nato manifestacije, ki so privedle do naskoka na poljski plebiscitni komisarijat. Manifestacije so trajale od pol omih zvečer do ene ponoči. Policija je bila brez moči. Uničenih je bilo več dragocenosti. Škoda se ne da popisati. Končno je množica zapalila hotel »Lomnico«, v katerem je bila nastanjena plebiscitna komisija. Vsi spodnji prostori so zgoreli. Kakor se govori, so bile pri nemirih tri osebe ubite in deset ranjenih. Ob treh zjutraj so Poljaki naskočili uredništvo lista »Ostdeutsche Morgenpost« in razbili vse šipe.

Gospodarstvo.

Vinogradnike iz zasedenega ozemlja izven tržaške občine opozarjamo, da se imajo za sladkor, za mošt in petjot priglasiti pri županstvih. Naznaniti morajo množino vina, ki ga pridelajo, in petjota, ki ga želijo napraviti, kakor tudi število članov družine. Priglasitve do 15. julija t. l. — Tržaška kmetijska družba.

Sladkor za vkuhavanje sadja, izboljšanje mošta in izdelovanje petjota se bo delil tudi letos pri Tržaški kmetijski družbi v Trstu, Via Filzi 10 za posestnike in vinogradnike tržaške občine. Priglasitev za vkuhavanje sadja do 15. t. m., za mošt in petjot do 15. julija t. l.

Trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Čehoslovaško. Ti dve slovanski državi ste sklenili in podpisali trgovinsko pogodbo, s katero se določajo trgovinski odnošaji med njima. Po tej pogodbi se Čehoslovaška obvezuje, da dostavi Jugoslaviji 1.100 vagonov sladkorja, a Jugoslavija ji da v zameno za vsak kilogram sladkorja deloma žita, deloma govejega mesa.

Borzna poročila.

Tečaji:

V Trstu, dne 4. junija 1920.

Jadranska banka	580—	600
Cosulich	632—	636
Dalmatia	410—	420
Gerolimich	2700—	2750
Libera Triestina	1230—	1250
Lloyd	2150—	2250
Lussino	2850—	2950
Martinolich	435—	445
Oceania	500—	510
Premuda	690—	700
Tripcovich	630—	640
Ampelea	700—	710
Cement Dalmatia	390—	400
Cement Spalato	455—	460
Krka	700—	710
Čistilnica riža	260—	265

Tuja valuta na tržaškem trgu:

V Trstu, dne 4. junija 1920.

Neprepečatene krone	7.20—	8.—
avstrijsko - nemške krone	10.50—	11.50
čehoslovaške krone	38.—	40.—
dinarji	62.—	64.—
levi	37.—	39.—
marke	42.—	43.50
dolarji	16.35.—	16.50
francoski franki	131.—	133.—
švicarski franki	310.—	315.—
angleški funti, papirnati	65.—	67.—
rublji	24.—	25.—
napoleoni	65.—	68.—
angleški funti, zlati	85.—	88.—

Švicarski tečaji.

ŽENEVA, 1. Ital. lira 32.10; nemška marka 14.25; avstr. krona st. 2.90, nova 3.97½; angl. funt 21.63; franc. frank 42.45; amer. dolar 5.56½.

Trgovsko - obrtna zadruga v Trstu
registrovana zadr. z neomejenim jamstvom
ul. Cesare Battisti (prej Stadion) št. 21
sprejema hranilne vloge od L 1 dalje.
Navadne vloge obrestuje po
4½%, večje po dogovoru.
Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune. - Posoja hranilne pušice na dom. - Rentni davek plačuje iz svojega.
Daje posojila po najugodnejših pogojih na vknjižbe, na osebno poroštvo, na zastave vrednostnih listin.
Uradne ure vsak dan izvzemši nedelj in praznikov od 8 do 1.

Vino in žganje
pristno, na debelo in drobno.
Vino belo in črno različnih stopinj. — Žganje istrsko. — Za krčmarje in gostilničarje cene nizke, za cele vagone 2% popusta.
GIOVANNI CARPENETTI
zaloga in pisarna v Trstu, ul. G. Vasari št. 14, tel. št. 28-38.

JOSIP STRUCKEL
Trst, vojni Via Nuova - S. Caterina.
Velika izbera vsakovrstnega blaga za moške in ženske. — Blago za suknje, žamet, barhant, svile, etamin ter raznih predmetov za okras oblek. Vse po znižanih konkurenčnih cenah.

Tržaške tvrdke.

IVAN BIDOVEC
Trst, ulica Genova 13. Trgovina jestvin in kolonijalnega blaga. Cene zmerne.

MEHANIČNA DELAVNICA.
Odlikovana livarnica Osvaldella. Via Media 26. Izdelovanje in poprava strojev in motorjev. Proračuni.

DAMSKA KROJAČNICA
A. Mermolja, Trst, ul. Commerciale 3. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmerne. Postrežba točna. 337

MAJOLIČNE PEČI IN ŠTEDILNIKI.
M. Zeppar, ul. S. Giovanni 6 in 12. Najboljša izdelovanja in najpopolnejša vrsta. Cene zmerne. 202

PAPIR.
Velika zaloga papirja za ovitke, papirnatih vrečic lastne tovarne. Vaški raznih barv in velikosti. Cene zmerne. Gastone Dollinar, Trst, Via dei Gelsi 16. 256

PFAFF Stroj za šivanje in vezanje pravi nemški izdelek
Seidel & Neumann in ‚Singer' Gast & Gasser
Bogata zaloga vseh potrebščin. Mehanična delavnica za vsako popravljanja.
Tvrdka ustanovljena l. 1873
FRANCESCO BEDNAR
Trst, ul. Campanile 10

Leta 1868 ustanovljena tvrdka:
IVAN WIEGELE & COMP.
prej
MATIJA MILLONIG
v Trstu, ul. Carlo Ghega št. 10. Tel. 809
Zaloga kolonijalnega blaga
(kave, čaja, namiznega olja, južnega sadja, konserviranih rib, začimbe itd.)
na drobno in debelo.
Priporoča se posebno cenj. odjemalcem na deželi. — Točna in solidna postrežba po najnižji (dnevni) ceni.

DR. MRAČEK LEOPOLD
ZOBOZRAVNIK
Trst, Corso Vittorio Emanuele III. 24, I.
sprejema od 9-12 in od 15-18.
Brezbolestno izdiranje zob, zlate krone, zlati mostovi brez neba. — Vse po moderni tehniki, ameriški in švicarski sistem.

Fotografični atelje Daguerre
Trst, Corso štev. 39.
Razglednice v platinu. Specijaliteta: slike v barvah, fotoschizzi. Gabinet, vizit, povečanja, reprodukcije vsakevrste. Elektr. razsvetljava.

HERMANGILD ROCCA, TRST
ul. Barriera vecchia štv. 6
ima veliko zalogo mrtvaških predmetov.
Venci iz porcelana in biserov, vezani z medeno žico, iz umetnih cvetlic s trakovi in napisi. Slike na porcelanastih ploščah za grobne spomenike itd. Najnižje konkurenčne cene.

Zlatarnica in urarnica
LORENC MACOR
ul. Udine 26 (prej Belvedere)
Ima na izber vsakovrstnih zlatih in srebrnih predmetov za birmo. Prevzema naročila in popravljanja sploh po ugodnih cenah.

G. PINO, zlatarnica-urarnica
Trst, Corso štev. 15
Kupujem srebrne krone in goldinarje po najvišjih cenah

— TVRDKA —
Alarico Lantschner
v Trstu, Via Roma 28 (bivša ul. delle Poste) vogal ul. Giorgio Galatti. Zraven velike pošte. — Telefon 198.
Dvokolesa, motorna kolesa, pritikline, pnevmatični predmeti. Popravila. — Delo solidno.

ZOBOZDRAVNIŠKI KABINET
ulica Chiozza št. 5, I. nadstr.
Sprejema od 9—13 in od 15—17. Izvršujejo se umetni zobje v kakršnemsibodi sistemu z nebom in brez neba po moderni tehniki.
Dr. F. Tamburlini
MARIO MORO, tehnični vodja.

RAKE iz sladke vode razpošilja v vsaki množini — po ugodni ceni —
JAKOB FAJDIGA
Mali Otok pri Postojni.

JADRANSKA BANKA
Del. glav.: K 30,000.000. Rezerve K 10,000.000
Belgrad, Celje, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, TRST, Zadar, Zagreb
Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle.
Sprejema vloge
na hranilne knjižice ter jih obrestuje po 3½%, a v bancogiro prometu po 3%.
Vloge, ki se imajo dvigniti samo proti predhodni odpovedi, sprejema po posebno ugodnih pogojih, ki se pogodijo od slučaja do slučaja.
Daje v najem varnostne predale (safes).
Bančni prostori v Trstu se nahajajo:
ul. Cassa di Risparmio, ul. S. Nicolò
Telefon: štev. 1463, 1793, 2676
— Blagajna posluje od 9.30-12.30 in od 14.30-16 —

ČEVLJARNICA MIKOLIČ
Trst, ul. Udine 32 (prej Belvedere) (na vogalu ul. Lodovico Ariosto)
Različna obuvala za gospode, gospe in otroke.
Lastna delavnica, ter se sprejemajo — naročila in poprave po meri. —

Ljubljanska kreditna banka
Podružnica v Trstu.
Centrala v Ljubljani.
Podružnice:
Celje, Borovlje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst, Maribor
Delniška glavnica in rezerve: K 50.000.000
Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. — Sprejema vloge v lirah na hranilne knjižice proti 3½% na žiro-račune proti 3% obrestovanju
Za na odpoved vezane vloge plača obresti po dogovoru. Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne celice.
Tel. št. 5-18. Blagajna je odprta od 9-13.

Novo pogrebno podjetje — Trst
Corso V. E. III. štev. 47. Telefon 1402 (vogal Goldonijev trg).
Dobroznano že mnogo let obstoječe podjetje je preskrbljeno z obilno in bogato opremo za prirejanje mrtvaških sob in odrov. — **Poseduje različne razredne vozove do najsvečanostnejših s kristali. — Prevažajo se mrliči v vse kraje, tudi v tujino. — Prodaja razne mrtvaške predmete, transportne rakve, kovinaste rakve vsakovrstnih oblik, lesenih rakev z bogatimi okraski,** različne vence s trakovi in napisi, obleke, pajčolane, sveče itd.
Cene zmerne. **Postrežba točna.**
V primeru izrednih ur se sprejemajo naročila v lastnih prostorih podjetja **ulica Tesa štev. 31. Telefon štev. 14-02.**
Zastopstvo in prodaja mrtvaških potrebščin **J. MERŽEK, Općine 170,** pri sež. cesti.
Deležnik in upravitelj **H. STIBIEL.**